

SamenKerk

AMSTERDAM:
**Vreemdeling
en gastheer**

pagina 6

PASTORES DAG
**Amsterdam
2009**

pagina 18

De vreemdelingen herbergen

Inhoud:

Van de redactie	3
Roncevalles: gastvrijheid en vertrouwen langs de 'camino'	4
Gast en gastheer in Nederland	6
Fietsen, boodschappen doen en lekker spelen: gastouders	8
kerkengek	10
bijdrage van de bisschop	12
Van Onderop	14
'n Beetje Crypto	16
Paulos Diakonos	17
Pastoresdag Amsterdam 2009	18
Geboekt	21
Bijbelrubriek	22
Grote Vakantiepuzzel	24
Jongerenpagina's	26
Vermeldenswaard	28
Geven	29
Huwelijk en gezin	30
Personalia	31
Onbekende geschiedenis	32

Roncevalles: gastvrijheid en vertrouwen langs de 'camino' 4

Gast en gastheer in Nederland 6

Fietsen, boodschappen doen en lekker spelen: gastouders 8

Paulos Diakonos 17

Pastoresdag Amsterdam 2009 18

Jongerenreis naar Lourdes in herfstvakantie 26

Huwelijk en gezin 30

Bij de voorplaat:

De Syrisch-orthodoxe aartsbisschop mgr. Polycarpus Augin Aydin tijdens de Sacramentsprocessie in Amsterdam (foto Wim Groeneveld)

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 6 jaargang nr. 35

Verantwoordelijke redactie:

Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur
Eugène Brussee

Redactiesecretariaat:

Petra Vermeer

Redactieadres:

Samen Kerk
Postbus 1053, 2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60

Faxnummer: (023) 511 26 59

Giro 43509

E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nl

Internet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:

Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)

Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)

Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)

Thom Breukel

Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementenprijs:

€ 24,00 per jaar; buitenland: € 31,50 per jaar

colofon

Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:

ACTA Uitgeversorganisatie

Postbus 7160

6050 AD Maasbracht

Telefoon: (0475) 463 465

E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:

Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

"Ik was vreemdeling"

Aan het einde van onze serie "Werken van barmhartigheid" zijn we aangekomen bij "de vreemdelingen herbergen". Een wat plechtige uitdrukking, maar een zeer actueel thema. Net als die andere werken, is ook dit een item waarvan ons straks rekenschap wordt gevraagd.

Als kinderen van de Vader zijn wij natuurlijk geen vreemden voor elkaar. We zijn huisgenoten en als zodanig door een haast natuurlijke band met elkaar verbonden.

Op het omslag van dit nummer ziet u een beeld van de Amsterdamse Sacramentsprocessie van dit jaar. Daar wordt het woord van Christus wel heel duidelijk: als wij zijn menswording vieren, zijn blijvende aanwezigheid onder ons, moet er plaats zijn voor allen die hem erkennen, maar ook voor hen die hem nog niet kennen.

Vreemdeling, dat zijn we als we op weg zijn, bijvoorbeeld naar Compostela. Als we als kind op vakantie worden gestuurd naar een vreemd land, met vreemde gastouders. Als we moeten vluchten om ons geloof. Maar ook wanneer we met vakantie zijn in een onbekend gebied.

Uiteindelijk zijn we allemaal op doortocht door deze wereld, volk van God onderweg naar zijn bestemming.

Kerkengek ging niet zo ver, hij was in Weesp, en doet op zijn onnavolgbare wijze verslag.

De bisschop gaat, naar aanleiding van de sacramentsprocessie, in op de mysteries die wij vieren, die niet halt houden voor onze rede, maar die ook niet onredelijk zijn, integendeel.

Eugène Brussee, zelf diaken, sluit het Paulus jaar af met een beschouwing over Paulos diakonos. Er is veel meer, en u hoeft dit nummer maar open te slaan om het te zien. De thuisblijvers krijgen weer een grote vakantiepuzzel voorgeschoteld.

De redactie van Samen Kerk wenst u een mooie vakantie, waar u ook bent, en veel plezier met dit vakantienummer.

Redactie

De vreemdelingen herbergen

Dienstbaar zijn. Dat is hét motief van de Nederlandse vrijwilligers die in het Spaanse Roncesvalles pelgrims uit alle delen van de wereld opvangen op hun weg naar Santiago de Compostela. "We willen iets terugdoen voor wat we zelf ook hebben ontvangen", zo verduidelijkt Cor Slegers, die secretaris is van de Werkgroep Herbergen van het Nederlandse Genootschap van Sint Jacob. Sinds 2003 heeft zijn werkgroep Roncesvalles geadopteerd. Het klooster van Roncesvalles kon zelf de almaar wassende stroom van pelgrims niet meer verwerken, waarop de werkgroep onmiddellijk haar diensten aanbood.

Binnenkomst pelgrims in herberg Roncesvalles.

Roncesvalles:

Gastvrijheid en vertrouwen langs de 'camino'

Elk jaar vertrekken een kleine 70 Nederlandse vrijwilligers - de 'hospitaleros' - in ploegen van vier voor twee weken naar de refugio om daar de pelgrims aan een bed te helpen, van maart tot november. Cor Slegers: "Langer dan twee weken daar aan het werk is niet verstandig. Je moet elke dag vroeg opstaan en dan alles schoonmaken voordat de refugio in de middag weer opengaat". En dat alles is nogal wat, want de refugio biedt plaats aan maar liefst 120 pelgrims. En die zijn er ook, zeker in de zomer. Meestal al om een uur of twee staan ze in grote groepen te wachten voor de deur van de herberg 'Itzandegia', die is gevestigd in een eeuwenoud gebouw tegenover het klooster. De herberg zelf ziet er uit als een kerk met een plafond van ca. 15 meter hoog. Bene-

den, in het souterrain, zijn de sanitaire blokken met toiletten en douches. Er is ook nog een kleine verblijfsruimte met een wasmachine en een droger.

Voor de hospitaleros zelf is er beneden een slaapvertrek met twee bedden en een keukentje, "maar elke nacht slaapt een van ons in de herberg zelf," zegt Cor Slegers. "Je moet ook 's nachts mensen kunnen helpen. Soms zitten er zieken tussen en daarvoor moet je gewoon bereikbaar zijn". Dat betekent wel dat dit soort nachten voor de hospitaleros aan de korte kant zijn, temeer daar de vrijwilligers al om vijf uur opstaan om wat thee of koffie te zetten voor de pelgrims die zo rond een uur of zes op pad gaan.

Als de pelgrims allemaal vertrokken zijn, is er tijd voor een kort ontbijt waarna er tot een uur of twaalf stevig gesopt en geboend wordt. Na de lunch gaat de herberg om twee of vier uur 's middags open. Dit is afhankelijk van het weer: "Bij regen openen we altijd om twee uur 's middags. Dan wordt iedereen ingeschreven en krijgt een bed toegewezen," aldus Cor Slegers. "Vaak kunnen we de pelgrims dan helpen met het beantwoorden van allerlei vragen. Voor veel pelgrims is Roncesvalles namelijk het startpunt. Die zijn dan begrijpelijkerwijs wat nerveus. Ze willen weten of ze wel goed zijn voorbereid en of ze de juiste spullen hebben. Wij, als oude rotten op de camino, zijn er dan om hen een hart onder de riem te steken, ze wat op te monteren."

Pelgrims in de kerk van Roncesvalles.

Saamhorigheid

Elke avond is er in het klooster een korte mis voor de pelgrims, die dan ook de pelgrimszegen krijgen. Daar komt zeker 90% van de pelgrims naar toe, ongeacht hun gezindte. Ook de mensen die nog nooit van hun leven naar een Mis zijn geweest. Cor: "Het grappige is dat er dan toch iets gebeurt met die mensen, die afkomstig zijn uit alle delen van de wereld en die tot dan toe volkomen vreemd voor elkaar waren. Er ontstaat tijdens de mis een gevoel van saamhorigheid. Het zijn meteen geen vreemdelingen meer voor elkaar, maar lotgenoten, mensen die eenzelfde doel delen. Die saamhorigheid zie je gewoon in hun ogen, in hun blikken". Dat specifieke

Religiehoekje in de pelgrimsherberg.

gevoel ervoer Slegers heel sterk toen er op een dag een gehandicapte pelgrim in zijn rolstoel binnenrolde. De man kwam uit Polen: "Hij was alle hotels in de buurt al langs geweest, maar had overal nul op het rekest gekregen, omdat niemand beschikte over de juiste aanpassingen." Die waren er evenmin aanwezig in de herberg van het klooster. Erger zelfs: om bij de wc te komen moet je een steile, stenen trap af. "Maar goed, wij weigeren niemand en hebben hem een bed gegeven vlak bij de trap naar beneden, waar ik zelf ook maar ben gaan slapen," vertelt Cor. Toen de Pool midden in de nacht toch naar de wc moest stond hij doodsangsten uit dat hij met krukken en al van de trap zou vallen. "Maar de man bleek oersterk in zijn armen. Hij had mijn hulp helemaal niet nodig om naar de wc te kunnen gaan. Hij kon het helemaal zelf". De volgende dag werd Cor Slegers door de invalide man heel hartelijk bedankt. In tegenstelling tot de hoteliers had hij hem het nodige vertrouwen geschonken en hem binnengelaten in zijn herberg. De Poolse pelgrim werd begeleid door een verpleegster met de auto. Moeilijk begaanbare wegen legde hij in de auto af, maar het merendeel van de wegen reed hij in zijn rolstoel. Cor: "Geruime tijd na zijn bezoek kregen we een kaart van hem uit Santiago. Hij had het gehaald, hij had die 800 kilometer over soms rotsige weggetjes helemaal volbracht."

Interview: Melchior Verberne

Slaapzaal in pelgrimsherberg Itzandegia.

Roncesvalles

De vreemdelingen herbergen

Pater Saliba Antonios: "Nederlanders moeten meer aan godsdienst doen en hun eigen cultuur niet vergeten."

Gast en gastheer in Nederland

Pater Saliba Antonios (35) van de Syrisch Orthodoxe kerk in Amsterdam is als vreemdeling in Nederland komen wonen toen hij twee jaar oud was. Inmiddels ontvangt hij in zijn kerk zelf mensen uit binnen- en buitenland. Een gast die gastheer is geworden.

Pater Antonios is in 1974 geboren in Turkije en in 1976 met zijn gezin naar Nederland gevlucht. Hij groeide op in Hengelo, ontving zijn theologische vorming in de Syrische hoofdstad Damascus en werd in 1994 tot monnik gewijd in het Nederlandse klooster van de Syrisch Orthodoxe kerk in Losser. Een paar jaar later volgde zijn priesterwijding in Damascus. Sinds 2007 woont hij in Amsterdam, naast de kerk van de Syrisch Orthodoxen aan de Keizersgracht die sinds 1985 ook eigendom is van de Syrisch Orthodoxe Kerk. In deze kerk komt ook de Surinaams gemeenschap samen en de Italiaanse gemeenschap. Bovendien maakt het rooms-katholiek rectoraat gebruik van deze kerk, bediend door priesters van het Opus Dei. Om een Nederlands diploma te halen in de theologie doet pater Antonios een aanvullende studie aan het Grootseminarie 'De Tiltenberg' in Vogelenzang.

U bent in Nederland komen wonen en daarom in zeker zin gast hier. Maar u bent ook gastheer, omdat u mensen ontvangt in uw eigen kerk uit binnen- en buitenland en ook andere kerke-

nootschappen gebruikmaken van de kerk. Voelt u zichzelf meer gast of meer gastheer?

"Beide. Ik blijf een gast vanwege mijn cultuur die anders is dan de Nederlandse cultuur. Dus vanuit mijn identiteit voel ik me gast. Maar ik voel me ook inwoner omdat ik hier ben opgevoed. Daardoor voel ik me toch meer gastheer. Ik ben heel trots dat deze kerk van ons is en ik mensen mag ontvangen hier. In Turkije mocht je geen kerk in je bezit hebben. Nu hebben we een kerk van onszelf. Je weet dat je op eigen grond staat."

U geeft aan dat u vanwege uw cultuur ook gast blijft. Voelt u zich in dat opzicht wel welkom in Nederland?

"Ja, Nederland is gastvrij. In Turkije ben je een gast, ook al ben je er geboren en komt je familie er vandaan. Dat komt omdat je als christen vreemd wordt aangekeken. Mensen in Turkije zeggen: 'Wat doe je hier in een islamitisch land?' Dus eigenlijk voel ik me in Turkije meer gast dan hier. Hier zijn we met open armen ontvangen. Je kunt hier alles, ik voel me echt een inwoner. En als ik in onze kerk

Vader Antonios nam ook deel aan de Sacramentsprocessie in Amsterdam, vorige maand. Hier verlaat hij (rechts) de kerk, naast zijn bisschop, de Syrisch-orthodoxe aartsbisschop in Nederland, mgr. Polycarpus Augin Aydin. (foto bisdom).

ben, dan voel ik me alsof ik in mijn eigen land ben vanwege de cultuur."

Heeft de gastvrijheid die u ondervindt in Nederland ook te maken met het feit dat u christen bent?

"Nee, veel mensen weten maar weinig van geloof. Toen ik in ons klooster in Losser woonde, kwamen er nogal eens wat mensen op bezoek. Als ze dan een bijbel zagen liggen, zeiden ze: 'Is dat de koran? En doet u ook aan de Ramadan?' Vanwege je uiterlijk ben je voor mensen moslim, al heb je een kruis omhangen. Die onwetendheid vind ik wel jammer in Nederland. Dat is heel anders in Duitsland bijvoorbeeld. Ik denk dat ze daar op school meer kennis opdoen over geloof."

Zijn er nog andere zaken die anders zijn in Nederland waarmee u moeite heeft?

(Lachend) "Ja, de godsdienst. Nederland is een christelijk land, heel barmhartig. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen culturen. Maar ik denk dat mensen hier meer aan godsdienst moeten doen en ook hun eigen cultuur niet moeten vergeten. Nederland was een christelijk land, maar nu zijn steeds meer mensen niks. Volgens mij zegt zestig procent van de Nederlanders niet te geloven. Waar het aan ligt weet ik niet. Misschien is er meer Bijbelkennis nodig. Geloof moet je van jongs af aan meekrijgen. Als ik het geloof niet van jongs af aan had meegekregen, dan zou ik nu misschien niet

zo gelovig zijn en geen priester zijn. En misschien is het ook goed dat extreem fanatieke moslims die in Nederland wonen scholing krijgen zodat ze op andere gedachten komen."

Wat betekent het voor u om gastheer te zijn? Is dat anders omdat u zelf ook gast bent?

"Mensen die gebruikmaken van deze kerk zijn geen gast voor mij, maar collega, broeder, vriend. Ik vind de onderlinge eenheid ook heel belangrijk. Het is mooi dat in deze kerk verschillende christelijke tradities samenkomen. Hier in de kerk is iedereen welkom, ook heidenen of moslims of joden. Wat me wel aan het hart gaat, is dat mensen uit Irak of uit Syrië vaak uit een moeilijke situatie komen. In Irak bijvoorbeeld zijn onlangs twee priesters vermoord. Hun lichaamsdelen zijn overal verspreid. De christenen daar hebben het heel moeilijk nu en we kunnen niet altijd wat voor ze doen. We helpen ze en steunen ze, maar als ze geen verblijfsvergunning krijgen, kunnen we niets voor ze doen."

Wat zou u nog willen meegeven aan mensen als het om gastvrijheid gaat?

"Verwelkom iedereen, blijf een gastheer. Zoals Christus zei: 'Zoals ik jullie heb liefgehad, heb zo ook elkaar lief.' En aan de gasten zeg ik: Voel je thuis, waar je ook bent, voel je thuis. Je bent een gast, maar je wordt een gastheer." ■

Interview: Eugène Brussee

Nic en Ria Henselmans: "Het belangrijkste doel van de vakanties is dat de kinderen gewoon meedraaien in een gezin."

Een artikelje in de krant over Pax Kinderhulp trok jaren geleden de aandacht van Nic en Ria Henselmans uit Noord-Scharwoude. In eerste instantie voelde met name Ria zich aangesproken en ze meldde zich aan als gastouder. Inmiddels ontvangt het echtpaar al 18 jaar Berlijnse kinderen in de schoolvakanties als hun gast. Nic is daarnaast ook actieleider Noord-Holland bij Pax Kinderhulp Berlijn. Hij coördineert de vakanties en onderhoudt samen met de andere medewerkers het contact met gastouders en kinderen. Ze begeleiden ook de kinderen van en naar Berlijn.

Gastouders ontvangen Berlijnse kinderen in de zomervakantie

Fietsen, boodschappen doen en lekker spelen

"Onze allereerste gast was Carola," vertelt Ria Henselmans. "Ze kwam uit een moeilijk gezin en ze is uiteindelijk acht zomers bij ons geweest. Ze bleef dan vier weken en naarmate de tijd verstreek, zag je haar rustiger worden. Ze vond het heerlijk om samen te fietsen en hoe harder ze fietste, hoe meer ze vertelde. Na twee weken kwam de rust, dan was alles eruit." Ria en Nic kijken liefdevol terug op hun jaren met Carola, hoewel het beslist niet altijd even gemakkelijk was zegt Ria: "Ze kon veel aandacht opeisen. Even rustig de krant lezen of met visite praten, was er niet bij, want ze kwam er altijd tussen. Soms leek het wel of er twee Carola's waren: een wilde en een rustige, maar uiteindelijk kwam het altijd weer goed."

Gezinsleven

In feite bestaat Pax Kinderhulp al sinds 1961. Toen ging een werkgroep van Pax Christi Vredesbeweging naar Berlijn. Ze besloot vluchtelingenkinderen uit die stad gelegenheid te geven in Nederland op adem te komen. Er ontstond een werkgroep en in 1972

werd de Stichting Pax Christi Kinderhulp opgericht, later omgedoopt tot Pax Kinderhulp. Centraal staat "Hulp bieden aan buitenlandse kinderen die in nood verkeren". Het lijkt vreemd dat Berlijnse kinderen Pax Kinderhulp nodig hebben, maar daaraan is een hele geschiedenis vooraf gegaan, legt Nic Henselmans uit: "Denk aan de Tweede Wereldoorlog met zijn weduwen en wezen, de deling daarna in vier sectoren met haar bezettingsmacht plus het isolement van West-Berlijn dat geheel omsloten was door Oost-Duitsland. Er ontstond een vluchtelingenstroom van Oost- naar West-Duitsland via Berlijn".

Daarnaast werden de mensen in voormalig Oost-Duitsland van de wieg tot en met het graf door de staat verzorgd. De volwassenen werkten de hele dag en de kinderen gingen naar de kinderopvang en naar school. De mensen kwamen in feite alleen thuis om te slapen en ouders en kinderen zagen elkaar weinig. Toen Oost- en West-Duitsland werden herenigd, viel die sociale structuur weg en waren ouders en kinderen in Oost-Berlijn opeens op elkaar

De vreemdelingen herbergen

aangewezen. Bovendien waren ze nu zelf verantwoordelijk voor een inkomen, huisvesting en warm eten. De meeste ouders hadden zelf echter ook geen echt gezinsleven meegemaakt en konden het hun kinderen dus ook niet bieden. Ze hadden simpelweg geen idee hoe ze dat moesten aanpakken of wat ze met hun kinderen aanmoesten."

De werkloosheid in hedendaags Berlijn is hoog en een derde van de kinderen leeft op of onder

den van kinderen en zo kunnen we wat doen voor een ander." Ze betrekken hun gastkinderen ook bij hun kerkelijke leven: "Carola vond het bijvoorbeeld heerlijk om met ons naar de kerk te gaan," vertelt Ria. "En nu komt Pascal alweer een paar jaar iedere zomer bij ons. Hij zit altijd enthousiast mee te zingen tijdens de Mis."

Het belangrijkste doel van de vakanties is dat de kinderen gewoon meedraaien in een gezin. Ria: "We willen ze laten zien hoe het ook kan, hoe ouders met elkaar en met hun kinderen omgaan. Het is ook zeker niet de bedoeling om dure uitstapjes te maken. Voor veel kinderen is gewoon samen boodschappen doen al een geweldige belevenis." In principe is het doel van de vakanties dat er een wat hechtere relatie ontstaat tussen het gastgezin en de kinderen: "Als het klikt, kunnen de kinderen heruitgenodigd worden. De tehuiskinderen komen in de Paasvakantie, de zomervakantie en met Kerstmis.

De kinderen die thuis wonen, komen alleen in de zomervakantie," aldus Nic. "Het mooiste is als er een veilige basis ontstaat, waarop ze af en toe kunnen terugvallen." Het is overigens niet de bedoeling dat de kinderen definitief naar Nederland komen. Nic: "De band met de eigen ouders is altijd heel sterk, de kinderen blijven loyaal, hoe erg de omstandigheden thuis soms ook zijn. We adviseren daarom om contact te houden, een veilige haven te bieden en dan kun je later, als ze ouder zijn, altijd nog verder zien. Soms komen oudere kinderen bijvoorbeeld in Nederland studeren onder de hoede van hun gastgezin." In het merendeel van de gevallen blijft het contact echter beperkt tot een aantal zomervakanties: "Wij hebben bijvoorbeeld geprobeerd het contact met Carola vast te houden," vertelt Ria, "maar het milieu waarin ze verkeert, maakt dat heel lastig. Afspraken zijn moeilijk te maken. Ik kan alleen hopen dat ze weet dat ze bij ons terecht kan als ze ons nodig heeft."

Kerk

Veel van de vrijwilligers van Pax Kinderhulp hebben een kerkelijke achtergrond merken Ria en Nic. Zelf zijn ze praktiserend katholiek: "Misschien dat het voor gelovige mensen vanzelfsprekender is dit soort dingen te doen," denkt Ria. Over hun eigen motivatie zijn ze kort: "We hebben het zelf goed, we hou-

den van kinderen en zo kunnen we wat doen voor een ander." Ze betrekken hun gastkinderen ook bij hun kerkelijke leven: "Carola vond het bijvoorbeeld heerlijk om met ons naar de kerk te gaan," vertelt Ria. "En nu komt Pascal alweer een paar jaar iedere zomer bij ons. Hij zit altijd enthousiast mee te zingen tijdens de Mis."

Interview: Margot de Zeeuw

Bij de foto's:

1 Jason en Sudi zijn met Pasen op bezoek bij hun gastgezin.

2 Vrolijke aankomst!

3 De kinderen reizen met de bus, altijd 's nachts.

4 Aankomst van de Berlijnse kinderen in Alkmaar.

Meer informatie

Voor meer informatie over Pax Kinderhulp, kunt u kijken op de website: www.paxkinderhulp.nl. U kunt ook contact opnemen met de familie Henselmans in Noord-Scharwoude, telefoon 0226 315101. Pax Kinderhulp organiseert vakanties voor kinderen uit Armenië, Berlijn, Bosnië, Polen, Wit-Rusland, Oekraïne, Noord-Ierland en Moldavië.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd! We kregen een reactie uit Weesp, dat een hele boeiende geschiedenis kent.

Taai katholiek

Weesp is een merkwaardige plaats. Het cliché 'de tijd heeft er stil gestaan' lijkt hier te gelden. Maar dan bedoel ik dat positief: de binnenstad ademt een gemoedelijke, dorpse sfeer. Zo in de elfde eeuw(!) ontstaat het dorp Weesp. Het behoorde bij het Utrechtse kapittel van Sint Marie. Rond 953 had de Utrechtse kerk (men kende toen nog geen scheiding van kerk en staat) het hele Vechtgebied in handen en werd de ontginning van dat veengebied door de kerk aangepakt. De eerste Laurenskerk was waarschijnlijk een klein tufstenen kerkje. Hertog Willem V van Beieren, tevens graaf van Holland, gaf het dorp al in 1355 stadsrechten en privileges. Een van de meest bijzondere was het privilege om een 'dobbelschool' (een soort casino) te stichten. Onze belangstelling gaat echter uit naar het religieuze leven.

Koorhek

De oude Laurentiuskerk (de Grote Kerk) zou in 1462 gewijd zijn. Toen de hoge gotische kerk klaar was, moest de toren worden opgehoogd met een 15^e eeuwse 'neoromaanse' geleding. Nog later kwam

er een enorme spits op met een ui. Het prachtige Hemony-carillon compenseert de gebrekkige architectuur ruimschoots. Binnen in de kerk is weinig te zien, behalve een schitterend koorhek uit 1530.

Weesp was in de oude dagen een zeer levendige stad. Ook de Reformatie waait er binnen. In 1577 gaat een (katholieke) Weespse delegatie bij Willem van Oranje in Middelburg op bezoek. Hij zou de katholieken vrijheid van godsdienst garanderen. Sommige katholieken (ook de stadsbestuurders) waren zo fel dat ze de hervormde eredienst, die ook in Weesp zijn intrede had gedaan, meteen verstoorden. De gevolgen waren pijnlijk: de Amsterdamse burgemeesters gingen zich er mee bemoeien. Veel stadsbestuurders werden ontslagen en al in 1581 stonden de katholieken op straat.

Taai katholiek

In 1582 kreeg Weesp zijn eerste dominee: Cornelis Janse, oud-pastoor van Naarden. Een leuk detail was dat de katholieke gemeentebestuurders (ook al bleken zij niet te bekeren) minstens één keer per jaar in de schepenbank in de oude kerk naar de dominee moesten komen luisteren. De buurt klaagt over het katholieke fanatisme van Weesp. In 1648 heeft men liefst vijf schuilkerken nodig. De beroemde P. C. Hooft kreeg in die jaren opdracht de kerkjes te sluiten. Prompt worden echter de zegels verbroken en men gaat rustig verder. Na veel verwickelingen kwam men terecht in een nieuwe schuilkerk in drie bij elkaar staande pakhuizen aan de Herengracht. Het oude kerkje aan de Achtergracht (dat er nog steeds staat) werd afgestoten en in 1793 werden

de pakhuizen aan de Herengracht ingericht tot een kerkruimte met twee gaanderijen en een zeer wel-luidend orgeltje. De ingang moest aan de zijkant zitten 'om geen aanstoot te geven'. Na de afkondiging van de Vrijheid van Godsdienst in 1796 probeerde men onmiddellijk de oude Laurenskerk weer terug te krijgen. De protestanten kopen de bedreiging af en de katholieken blijven aan de Herengracht. Maar nu mag de hoofdingang aan de voorkant zitten.

De oude schuilkerk was behoorlijk groot. Toch ontstond het verlangen naar iets ruimers. Dat werd pas in 1873 gehonoreerd toen het bisdom Haarlem toestemming gaf voor de bouw van een nieuwe kerk. Een belendend grachtje werd gedempt om een noodkerk te bouwen en daarna kon de bouw beginnen: de Amsterdamse architect Asseler had het ontwerp gemaakt. In 1876 werd de kerk (nog zonder toren) ingewijd. Pas in 1900 zal de torenbouw worden aangevat. Architect Asseler is inmiddels overleden en architect Bruening tekende voor het ontwerp dat werd uitgevoerd. De toren is 65 meter hoog, net zo hoog als de kerk lang is. De toren was en is nog steeds het hoogste bouwwerk van de stad. De Weesper kerk is, de invloed van Pierre Cuypers en de zijnen ten spijt, uitgevoerd in de 'stukadoorsgotiek'. Daarmee wordt bedoeld dat de architecten wel wat de vormen betreft gotisch dachten, maar nog steeds de constructieve principes van de Waterstaat hanteerden. De gewelven van het schip werden van hout gemaakt, maar die van het koor toch weer van gips.

Een mishandeld en aangevuld interieur

In volle glorie stralen in de transepten nog steeds de ramen van de firma Nicolas uit 1911. Boven de lancetramen met de blijde geheimen van de rozenkans zijn in de rosetraampjes rond het Kersttafereel

oudtestamentische voorstellingen te zien: David met banderol (ps. 2), Mozes en Aaron met de tot slang geworden staf, Micha en Jesaja en koning Salomo met banderollen en Mozes bij de brandende braamstruik. In het andere transept de glorievolle geheimen en in de rosetraampjes rond Pinksteren: David, Mozes, Jesaja en Salomo aangevuld met Judith met het hoofd van Holofernes. Van de schilderijen moeten die van de ruiters uit de Apocalyps vermeld worden van Pieter van Velzen uit 1950. In het hoogkoor zijn bij de herinrichting van het koor in 1968 zijn schilderwerken overgeschilderd, maar zijn ramen met de zeven sacramenten zijn er nog. Er zijn gelukkig ook nieuwe schilderijen gekomen: de opmerkelijke kruisweg van de Russische kunstenaar Sergey Gloushko uit 1996. De panelen van de oude onderbouw van het hoofdaltaar (waaronder een opmerkelijk Pesach-tafereel) zijn nu her en der in de kerk te zien en één paneel hangt in de dagkapel, waar ook een moderne verbeelding van het scheppingsverhaal te zien is. In de begintijd had de kerk nog een echte Struempfler orgeltje. In 2002 is het inmiddels aangevulde instrument in twee delen gesplitst.

Na de grote restauraties van 1968 blijft er nog steeds werk aan de winkel. Het is een hele zorg, zo'n grote kerk! De fundamenten van het gebouw zijn nu het zwakke punt. De parochie is echter een en al actie om de gemeenschap levend te houden en het gebouw te behouden. Op 65 meter hoogte staat het verlichte kruis (de haan is er af) als teken van hoop voor de toekomst!

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van het boekje *Geschiedenis van de H. Laurentiusparochie Weesp* van M. J. Loggen-Vink uit 2005.

Afbeeldingen

- 1 De kerk in de oude stad.
- 2 Apocalyptische ruiters.
- 3 Interieur.
- 4 Pesachmaal.
- 5 Zicht vanuit een zolderraam op de oude Laurenskerk.

Enkele maanden geleden is de columnist Martin Brill overleden. Regelmatig las ik zijn columns. Hij was een groot 'observator'. Hij kon kijken zonder oordeel en zag het wezen van dingen. Twee jaar geleden keek hij naar de sacramentsprocessie die langs de Amsterdamse grachten trok. Hij schreef er een humoristische, en tegelijk ernstige column over. Het boeide mij te lezen hoe iemand die niet in de katholieke traditie staat zoiets waarneemt. Wat ziet hij? Alleen een bonte optocht, of toch meer? Het bleek meer te zijn. "Geloof moet iets geheimzinnigs hebben", schrijft hij. We leven in een visuele cultuur, waarin beelden, vormen en rituelen een geheim kunnen uitdrukken, waar woorden tekort schieten. Een cultuur, waarin een oude traditie als een processie op nieuwe wijze ineens weer modern is. Kijkt u even met mij mee door de ogen van Martin Brill via een stukje uit zijn column.

Martin Brill en geloof

"Gisteren zag ik een processie langs de Amsterdamse grachten trekken... Op kop marcheerde het fanfareorkest Wilhelmina uit Volendam, in klederdracht, dat onbegrijpelijk mooi op de toeters blies. De volgelingen zongen, prevelden Ave Maria's en baden het Onze Vader. Ondanks de drukkende, klamme hitte was er weinig zweet te zien. Kleine meisjes in fleurige jurkjes hadden manden met bloemblaadjes aan de arm, en strooiden die uit, mannen in oude pakken met grimmige gezichten droegen vaandels met merkwaardige tekens erop, pelgrims oude bijbels, nonnen in zomerhabijt leken voor het eerst de zon te zien, een dikke man had zich uitgedost als een Napoleontische maarschalk, inclusief onderscheidingen, Koptische priesters droegen vreemde mijters, en Afrikaanse missionarissen waren op blote voeten... geestelijken zwaaiden met grote wierrookpotten. Af en toe leek de processie daardoor even in dikke nevels te verdwijnen, beter kon het niet. Prachtig!

Maar dan dringt hij door tot de kern, en schrijft: "Het meest opmerkelijk was de eerbied die de proces-

sie afdwong. Honderden mensen stonden langs de route, en keken alleen maar.

We bevonden ons in het hart van Amsterdam, aan het begin van een hete middag, Sodom en Gomorra zou je kunnen zeggen, maar toch viel de stad telkens even stil als het Lichaam van Christus voorbij werd gedragen...". Wat hij signaleert valt ook mij steeds weer op: niemand spot of lacht. Mensen kijken respectvol en nadenkend toe. Sommigen knielen. Het mysterie van Gods Aanwezigheid onder ons laat weinigen geheel onberoerd.

Meer dan ooit moeten Kerk en geloof in onze seculariseerde wereld verwijzen naar het mysterie. Dat is hun opdracht. 'Geloof zonder geheim is de dood in de pot', schrijft Martin Brill terecht. Geloof is niet irrationeel. Het opent alleen de ogen voor een werkelijkheid die oneindig veel groter is dan alles wat wij kunnen bevatten of bevroeden, dan wat past in ons 'denkraam'. Het hoort bij de gezonde rede om ook dát te erkennen. Het is tenslotte geen wetenschap, maar hoogmoed als we alleen zouden aannemen wat we kunnen begrijpen. Dan maken

we ons beperkte verstand tot maat van alle dingen en sluiten we ons op in onszelf en in de materie. Bij dat besef begint het geloof. Het erkent dat er een waarheid is die onze ratio verre te boven gaat. En het erkent dat ons dingen geopenbaard zijn, die we uit onszelf nooit hadden kunnen ontdekken of bedenken. Naïef rationalisme en secularisme brengt de mens in spirituele ademnood. We zien het overal om ons heen. Het is de opdracht van de Kerk om hem hieruit weer te bevrijden,

Zij moet spreken over het prachtige geheim van de Drie-ene God. Geen eenzame Almacht, maar volledig en volmaakt in Zichzelf. Relatie en Liefde in Zichzelf. Eén God in drie Personen. Drie en tegelijk één. Het is een mysterie dat ons geopenbaard is door de Schriften. Een mysterie dat ons verstand onpeilbaar te boven gaat. Dat we alleen in geloof kunnen kennen, maar dat ons wel kan fascineren door z'n schoonheid. Augustinus, zo vertelt een oude legende, liep eens langs het strand, peinzend om dit mysterie te doorgronden. Hij kwam een klein jongetje tegen, dat steeds met een emmertje naar de zee liep om het vervolgens in een kuiltje leeg te gieten. 'Wat ben je aan het doen', vroeg Augustinus. 'Ik doe de zee in dit kuiltje', antwoordde het kind. 'Maar dat kan toch niet', glimlachte de oude bisschop. 'Evenmin zul jij ooit God kunnen begrijpen', was het onverwachte antwoord.

De Kerk moet juist nu spreken over de grootheid van de mens, over zijn wezen waarin het beeld van de Drie-ene God zich weerspiegelt, over zijn onsterfelijke ziel en eeuwige roeping. Zij moet hem de waarheid zeggen over het leven als een geestelijke reis naar zijn eeuwige bestemming, een reis die kan gaan door vredige valleien, maar ook door donkere dalen. Over de geschiedenis van de mensheid als een weg naar het Gods Koninkrijk, waarin ooit de hele schepping zal worden vernieuwd en haar einddoel bereiken. Maar ook moet ze eerlijk zijn over zijn val en gebrokenheid. Over engelen die hem beschermen en demonen die hem bedreigen. Over Gods oordeel, en over de geloofsmysterie van hemel, hel en vagevuur.

De Kerk moet bovenal getuigen van Christus, 'de Verlosser van de mens'. Over het onvatbare myste-

rie van een God die de mens zozeer bemint dat Hij zelf mens wordt.

Een vleesgeworden Liefde die dwars door lijden en dood gaat om ons mee te slepen naar Opstanding, naar een totaal nieuw onvergankelijk en verheerlijkt leven met ziel én lichaam. Zij moet spreken over de kerk zelf, het volk van God, het mystieke Lichaam van Christus, waarin dit mysterie van Menswording en Verlossing zich alle eeuwen door voortplant. Over het Woord en de Sacramenten, waarin wij voedsel vinden voor onze ziel, vergeving voor onze zonden en kracht om ons kruis te dragen. Over de eucharistie, het 'mysterium tremendum', het ontzagwekkend mysterie, waarin de Heer met zijn 'Lichaam en Bloed, zijn Ziel en zijn Godheid', werkelijk aanwezig is, en dat al onze liefde, dankbaarheid en eerbied verdient.

De processie is een manier om van al deze geloofsgeheimen te getuigen, niet alleen met het woord, maar ook met de voeten, met de taal van het beeld, muziek en gebed. Onze tijd heeft mensen nodig die profetisch durven getuigen van de volle waarheid van het geloof, en het grootse perspectief van het leven. Bisschoppen en priesters, diakens en religieuzen, zijn hiertoe op bijzondere wijze geroepen. Maar niet alleen zij. Elke christen is geroepen om 'zout de aarde en licht der wereld' te zijn. Als u de kracht van het geloof in u voelt en de vreugde om Gods belofte, dan bent u profeet. Getuig ervan in uw eigen omgeving, op uw eigen wijze. Spreek wat uw hart u ingeeft en wanneer het dat doet, zonder menselijk opzicht. Laat zien dat u gelooft in wat u doet en in wat u niet doet. Getuig door de eer die u God brengt in zijn Kerk. De Bijbel zegt tenslotte: "Als uw mond belijdt dat Jezus de Heer is, en uw hart gelooft dat God Hem van de doden heeft opgewekt, zult ge gered worden". ■

+ Jozef M. Punt
Bisschop van Haarlem-Amsterdam

Van Onderop

door Eleonora Hoekstra-Ros

Vakantie

In ons huis zijn ramen en deuren weer vaker open en om ons heen is de natuur uitbundig groen. Overal bloeien bloemen. Ja, het is eindelijk zomer en wij komen meer ons huis uit om te genieten van al dit moois. En om ons heen komt er meer ruimte om voluit te leven en staan we wat vaker stil en zien hoe mooi de schepping is en ervaren wij hoe God ons dit moois zomaar geeft. Wij mogen Zijn werk zorgvuldig beheren, zodat vele generaties na ons net zo van de natuur kunnen genieten als wij. Maar een regenbui leert ons de zon te waarderen! - Cordaid. Fijne zomertijd en behouden thuiskomst.

In een zij-nis, dicht bij de ingang van de kerk **St. Franciscus Xaverius**, bediend door paters Jezuiten van 'de Krijtberg', Singel 448 te Amsterdam, is eind vorig jaar de reliekschrijn van de Amsterdammer pater Jan Philip Roothaan (1785-1853) onthuld. De schrijn is ontworpen door Pim Wever uit Vught en hij is geschonken door het Pater Roothaan-genootschap. Dit beijvert zich voor zijn zaligverklaring. Pater J.P. Roothaan komt uit deze parochiekerk en had een grote genegenheid voor de kerk van zijn jeugd.

Op de console van de buste is een citaat uit een brief van 1837 aangebracht. In de brief staat veel te lezen. Hij eindigt met de afkorting A.M.D.G. (Ad Majorem Dei Gloriam, tot meerdere eer van God). In de zomertijd is er voor u misschien wel een vrij moment om de kerk binnen te gaan en om een kaarsje aan te steken.

"Kerk overdag weer open" meldt de parochie van **St Jan Geboorte te Kudelstaart**. In het parochieblad staat dat in de zomermaanden de kerk open is voor een stil gebed of om er zo maar even aan te wippen om een kaarsje aan te steken.

ST JAN GEBORTE
KUDELSTAART

De parochies uit **Ankeveen, Nederhorst den Berg en Kortenhoeft** houden zaterdag 12 september weer hun grote rommelmarkt. Dit is een onderdeel van het parochiefeest die dag. Het actiescomité vraagt in het **KAN nieuws** naar goede en mooie spullen, die u zelf niet gebruikt en waarmee een ander misschien heel blij mee kan zijn. Inleverdata:

22 augustus en 7 t/m 10 september van 9.00 - 14.00 uur bij Middenweg 11 in Nederhorst den Berg. De opbrengst wordt besteed aan de aanpassing en verbetering van de verwarming van de kerk.

Het informatieblad van de **H. Adelbertus-Parochie te Haarlem** meldt over de prachtige geste van een 80-jarige parochiaan. Zij vroeg niet om geschenken of bloemen bij gelegenheid van haar verjaardag, maar om geld. Geld voor Lourdesreizen. De jarige ontving het mooie bedrag van € 250!

De parochianen van de **parochie O.L. Vrouw Geboorte Halfweg** kregen een bijzondere brief van een 80 jarige voorgelezen tijdens de feestelijke viering op 22 februari jl. Daarin stond dat er met genoegen en dankbaarheid werd teruggekeken op een lang leven. In de brief werden veel goede herinneringen opgehaald. Zo vertelde de schrijfster dat er zondagen waren dat er 2000 parochianen in de kerk zaten, dat er veel lief en leed gedeeld werd binnen de parochie en dat er enkele duizenden kinderen zijn gedoopt. Ook dat er veel pastores voorbij gegaan zijn. Vroeger werd er veel Nederlands gezongen en zelfs nu Engels. Aanvankelijk was het Latijn. Nu zij oud wordt, vraagt de schrijfster zich af hoe lang ze nog mee zal gaan. Niet dat zij haar leven zat is, maar er komen veel mankementen, zoals lekkende daken, een slechte toren en zijn de brillenglazen dichtgeplakt met plastic. Toch is zij blij de parochianen vandaag onder haar dak te ontvangen en wil zij met de parochianen in Gods aanwezigheid haar verjaardag vieren, w.g. Onze Lieve Vrouw Geboorte

Er moeten belangrijke beslissingen genomen worden voor kerk en samenleving vindt de schrijver van de rubriek "Kerksteentjes". Hij doet een oproep aan de parochianen in **Kontaktpunten** - informatie van en voor de parochianen van de **R.-K. Parochie Huizen/Blaricum-Bijvanck** - om eens na te denken over de gemeenteraadsverkiezingen voor volgend jaar en zo bewust een bijdrage te leveren aan het besturen van de eigen gemeente.

Een initiatief van mensen uit de wijk en mensen uit de parochie. Elke zondagmiddag wordt er in het parochiecentrum Schoten iets gezelligs voor en door elkaar ondernomen.

Iedereen kan terecht voor contacten en voor allerlei spelen van 13.30 uur tot 16.30 uur aan de Lingestraat 1 in Haarlem. Een kleine bijdrage wordt gevraagd. Om deze middagen van en voor de wijkbewoners te kunnen blijven organiseren, blijven steeds gastvrouwen en gastheren nodig. Dit verzoek staat in **Noorderlicht, het parochieblad van parochiegemeenschap Schoten** te lezen.

In het **infoblad** voor de **St. Augustinusparochie - Vijfhuizen** staat dat de levensboom klaar is en dat dit prachtige cadeau een aanwinst is voor de kerk. De doopboom is een creatie van P. Blom en B. Maerten. In de takken hangen duifjes met namen van de dopelingen van vorig jaar en van dit jaar. De boom zit vol jonge blaadjes die het nieuwe leven uitbeelden, net zo nieuw als het leven is waaraan pas gedoopte parochianen beginnen.

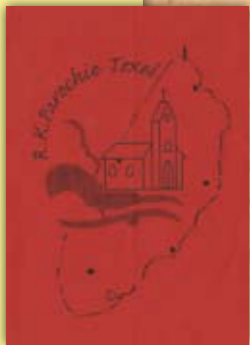
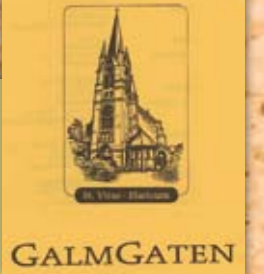

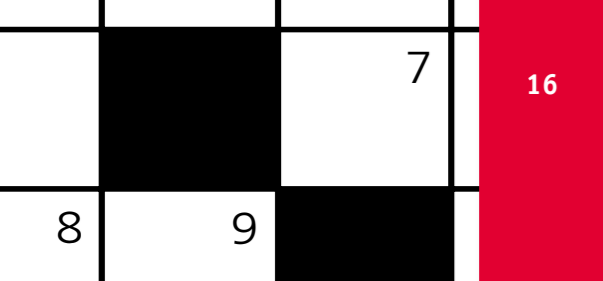
Alle parochiebladen leggen het Pinksterfeest uit. De **R.-K. Parochie Texel** maakt veel werk van haar jeugdpagina en laat de kinderen met Pinksteren duifjes vullen voor een mobile. Deze staan afgedrukt op de laatste pagina. Zo wordt het Pinksterverhaal heel levend en aanschouwelijk. **Parasol, het parochieblad van de H. Augustinus**, een parochieblad van de geloofsgemeenschappen in **Amsterdam**, zet op de kinderpagina een kleurplaat en een puzzeltje over Pinksteren. De **Galmgaten, het Contactblad van en voor de parochiegemeenschap St. Vitus-Blaricum** begint al aan de binnenzijde van de omslag met een puzzeltje.

PARASOL
Parochieblad H. Augustinus

Een simpele tip
Als je een kerk bezoekt,
storm dan niet zo maar naar binnen.
Loop er langzaam en met aandacht in.
Neem de ruimte in je op.
Wat doet die ruimte je?
Merk je dat die zich in je spiegelt?
Ga er eens bij zitten en laat haar op je inwerken.
Geniet ervan, niets doen, niemand rekenschap afleggen.
Anselm Grün osb.

'n beetje crypto

Horizontaal

1 Mensen van de wereld zo te horen; maar niet vooruit te branden! 7 o katholiek, wat ben jij dol fijn! 8 dit ga je voor een examen 10 uitvinder van het ovaal 11 ik red me wel zonder klinker, sprak pastoor 12 kom wat dichterbij 14 mensen wier zweet schaars is 15 ben je, als je even zoekt naar evenwicht 17 mevrouw is kortaf 18 ik was aan tafel 19 zo spreekt een Belg u vaak aan 20 zo te horen een retirede voor het speelkwartier 22 een heel lastig meisje, dat zich op een examen voorbereidt?

Verticaal

1 na de middag gaat het wel eens fout in de kerk 2 dat zet een Roemeen op zijn auto 3 smeersel voor back-packers? 4 uitstekend geschikt voor een lat-relatie 5 opbergplek voor partituren? 6 laten we nu eens heel plechtig nooddruftig zijn 9 leert je trots te zijn 11 wild en onderweg naar de kapper 13 initialen van de plaatsvervangend docent Latijn 14 Ellen 16 'bunkereren' 20 in dit ding kun je behoorlijk afgaan ... 21 ook met een Utrechtse plas

Prijswinnaars mei 2009

- J. Schoorl - Zonneveld, Velsen Noord
- Leslie Watson, Amsterdam
- J. Wenneker, Oudorp NH

1		2	3	4	5		6
		7					
8	9		10			11	
12		13			14		
15				16			
17			18			19	
		20			21		
22							

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

L	E	S	T	J	D	E	N
I	R	E	V	E	A		
P	R	G	E	A	G		
L	O	P	E	R	T	J	E
E	Z	E	L	V	A	L	
Z	E	P	P	X	L		
E	D	A	A	N	A		
N	O	O	D	K	L	O	K

Oplossing mei 2009

- Een van de prijswinnaars van de afgelopen maanden werd wat ongeduldig: 'nou heb ik een keer wat gewonnen, en dan hoor ik niks...! Rustig, rustig... we hadden inderdaad een achterstandje weg te werken door de wisselingen op het secretariaat, maar alles is weer onder controle.
- Weer twee heel leuke oplossingen binnengekomen. Helemaal goed. Zou zo kunnen winnen. En daar onder staat heel lief: hartelijke groeten van de hele familie. Maar:... er staat helemaal geen adres op. Dit probleem kunt u alleen oplossen.
- De brievenbus van Samen Kerk staat weer open voor de resultaten van uw crypto-technisch denken.

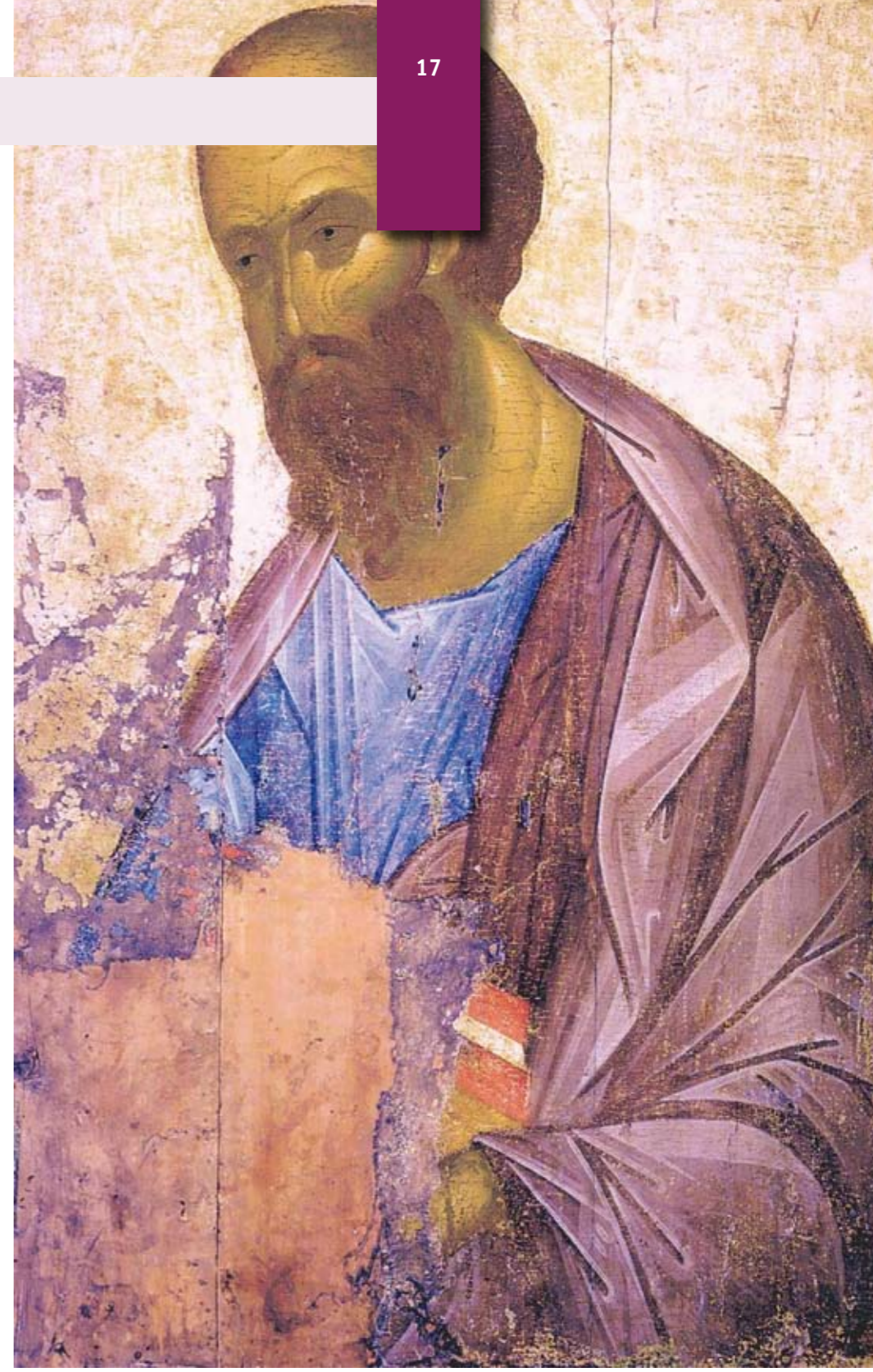
Paulos Diakonos

De diaken als bemiddelaar in lijn met de bijbelse Paulus. Daarover sprak professor Bart Koet, diaken van ons bisdom, in mei op de jaarlijkse studiedag voor diakens van de Hollandse bisdommen op de Tiltenberg onder de titel *Paulos Diakonos*. Hij wierp daarmee een nieuw licht op Paulus, maar ook op de rol van diakens in deze tijd. En dat was passend in het jaar van Paulus.

De lezing van Bart Koet gaf meer inzicht in de rol van de diaken, maar belichtte tegelijk een kant van Paulus die niet zoveel aan bod komt, namelijk Paulus als *diakonos*. Vanuit de exegese maakte Bart Koet duidelijk dat het dan niet zozeer om het woord 'dienstbaarheid' gaat, maar dat het woord diaconie in de bijbel ook gebruikt wordt in de zin van 'bemiddeling'. Het woord diakonos, het Griekse woord waarvan diaken is afgeleid, kan dus ook bemiddelaar betekenen.

Verbinding

Bart Koet liet, aan de hand van teksten van de filosoof Plato, zien dat het woord *diakonos* al bij die Griekse filosoof gebruikt wordt en dan bijvoorbeeld de betekenis kan krijgen van iemand die verbinding legt tussen koper en verkoper van een product. Vervolgens maakte hij de overstap naar Paulus die in zijn brieven ook vaak woorden gebruikt met de *diakon*-stam. Ook hier is het bemiddelingselement vaak aanwezig. Het gaat dan bijvoorbeeld om het overbrengen van een boodschap van Paulus aan een andere christelijke

Bart Koet maakte duidelijk dat het woord 'diaconos' ook 'bemiddelaar' kan betekenen. Dat werpt een nieuw licht op Paulus, maar ook op de rol van diakens.

gemeenschap. De *diakonos* is dan iemand die bemiddelend optreedt, maar tevens als vertegenwoordiger van de opdrachtgever.

Maar ook Paulus zelf treedt op als *diakonos*. Hij is, volgens Bart Koet, de apostel van de globalisering. Hij is een communicator, een reiziger, een

brievenschrijver, een 'go-between'. Daarom is het woord *diakonos*, naast apostel en medewerker, een van de typering van Paulus. En tegelijk is de manier waarop Paulus als diaken optreedt een bron van inspiratie voor diakens in deze tijd. ■

Eugène Brussee

Op donderdag 11 juni kwamen zo'n vijftig pastores van de parochies van het dekenaat Amsterdam bij elkaar op het prachtige Kaag-eiland, in de ronduit schitterende locatie De Stal op de Kaag, een initiatief van pastoor Kees van Lent. Centraal stond de ontmoeting met collega-pastores rond het thema 'De catechetische rol van de pastor'.

Pastoresdag dekenaat Amsterdam 2009

De Stal op de Kaag is een tot bezinningscentrum verbouwde boerderij. Met de schuur, het Labyrint, de kruidentuin, de beelden van Karel Gomes en de talloze mogelijkheden om met de vier elementen aan de slag te gaan, is het een plek voor jong en oud om bezig te zijn met geloofsverdieping. De basis daarvoor, zo hebben we mogen ervaren, ligt in de warme gastvrijheid die door de Stalmeester, de stalknecht en de vrijwilligers wordt geboden. En als je met de pont het water overgaat, voel je al dat de drukke realiteit van alledag ruimte maakt voor ervaringen van bezinning en ontmoeting.

De dag werd geopend met een ochtendgebed in het naast de stal gelegen kerkje van de Protestantse Gemeente. Het openingslied 'De dag gaat open' klonk als een klok. Naast gebed en zang werd uit Handelingen 8 het verhaal van Filippus en de Eunuch gelezen. Dit verhaal zou een leidraad door de dag worden. En vooral bleek het een wezenlijk fundament te zijn om de dag met stilte en gebed te beginnen, te luisteren naar een Schriftlezing, en samenzijn en verbondenheid met elkaar en met God te ervaren.

Inleiding

De inleiding bij het thema begon met het voorlezen van het begin van Augustinus' brief aan diaken Deogratias die later de titel heeft gekregen 'De Catechizandibus rudibus' (onlangs opnieuw vertaald met als titel Goed onderwijs), waaruit we konden opmaken dat de problematiek waar pastores in hun catechetische rol voor staan, niet nieuw is. De pastorcatecheet staat voor veel van dezelfde vragen: hoe begin ik, hoeveel wil ik overdragen, moet ik mensen ook concrete aansporingen geven, en hoe ga ik om met mijn eigen gevoel van tekortschieten.

In de inleiding werden hier wat voorzetten tot antwoorden gegeven. Ze waren voor een deel ontleend aan het boekje 'Worden wat God is; mensen op het spoor van God brengen' van André Zegveld. Het verhaal van Filippus en de Ethiopische eunuch biedt een prachtige structuur om dit inzichtelijk te maken. Met wie identificeer je je? Filippus, de eunuch of met de toeschouwer die het allemaal ziet gebeuren en zich afvraagt: wat gebeurt hier? Hoe vindt geloofsoverdracht plaats?

In de rol van Filippus wordt duidelijk dat je gezonden wordt. De basis voor je werk als evangelist

pastoresdag

bestaat ook volgens André Zegveld uit de Schrift lezen en bidden. Je eigen verbondenheid met de Geest is een voorwaarde voor het gebeuren. Verderop in het verhaal wijst de Geest Filippus een man aan, een vreemdeling die net uit Jeruzalem komt. Zou die niet al helemaal vervuld zijn? Filippus stapt over alle ja-maren heen en stelt de man de vraag die opkomt bij het horen van enkele regels uit de profeet Jesaia: 'Begrijpt u wat u leest?' De man antwoordt: 'Nee, hoe zou dat kunnen als niemand mij uitleg geeft?' Deze man nodigde Filippus uit om bij hem in de wagen te stappen.

De catecheet reist dus met mensen mee op hun pad. Filippus legt de tekst van Jesaia uit aan de hand van het lijden en sterven van Jezus en er breekt een inzicht door bij de man. Daarmee neemt zijn eigen levensverhaal een nieuwe wending: de dood heeft niet het laatste woord, en hij hoort ook bij deze beweging van God. Hij vraagt of hij gedoopt kan worden in het water waar ze net langsrijden. Een mooi element, maar confronterend voor onze tijd waarin wij ons zorgen maken over de toekomst van onze gemeenschappen, is dat Filippus na de doop uit de ogen van de man verdwijnt, die vol vreugde zijn eigen weg vervolgt naar de plek waar hij woont. Zijn 'beking' bestaat uit het groeien in geloof, niet uit het toetreden tot een club.

In gesprek hierover

In de nagesprekken over de inleiding kwam ook de eigen geloofsgroei van de pastores aan de orde. Zij zijn vaak opgegroeid met het geloof-van -huis-uit. Ieder kan wel aanwijzen waar hij of zij de weg met God zelf is gegaan, op eigen kracht, en met hulp van anderen, in relatie tot gebeurtenissen in kerk en wereld, via deelname aan koren en voettochten. In de gesprekken bleek dat je om te groeien in geloof misschien op sommige momenten uitleg nodig hebt, maar het meest wezenlijk zijn de ervaringen die we delen met anderen. Samen zingen, reizen, gebed en stilte, bijzondere plaatsen bezoeken, ontmoetingen

met de armen, noem maar op. En natuurlijk zijn mensen sleutelfiguren in onze geloofsgroei. Wat leert ons dat voor de catechetische praktijk? Misschien dat we niet te krampachtig met catechetische projecten om moeten gaan. Maar ook dat je als catecheet met mensen op pad moet zijn, en vertrouwen moet hebben dat je voldoende in je rugzak hebt om iemand een stap verder te helpen.

Een nieuwe stap

We zijn al vaak begonnen om de deuren van de kerk open te zetten zodat mensen gemakkelijker binnenkomen. Ook zijn er op veel plaatsen nieuwe initiatieven voor volwassenencatechese opgestart. Cursussen als 'Opnieuw beginnen, zeven plus één', en op twee plaatsen in het dekenaat het langere traject 'Op weg in het Land van Geloven'. Dit helpt mensen beter woorden leren geven aan hun geloof. Een nieuwe stap is om zelf meer naar buiten te gaan. Aansluiten bij het maatschappelijke leven, present zijn bij lokale festivals, de dodenherdenking en diaconale initiatieven. Dat helpt ook om de vragen van mensen op het spoor te komen. Terwijl je deze stappen naar buiten zet, zul je merken dat je eigen gebed, de stilte in je ziel belangrijk zijn om werkelijk aandacht en tijd voor mensen te hebben. En dat je soms lef moet hebben om in het openbaar uiting te geven aan je geloof, om te leren dat mensen het op prijs stellen als je daar eenvoudig en duidelijk over bent.

Afsluitend

Deze dag was vooral goed geslaagd door het samenzijn, de ontmoeting vanuit onze gemeenschappelijke inspiratie. Er is heel veel gepraat en uitgewisseld en alleen daardoor kon de dag met veel voldoening worden afgesloten. De bezielende slotwoorden van deken Ambro Bakker s.m.a. legden ook de nadruk op het belang om elkaar te blijven bemoedigen en inspireren in ons grote dekenaat. En daar hebben we tenslotte dan ook op geproost! ■

Verslag: Marcel Elsenaar

Vreeker
Begraafplaatservice BV

De Hout 47, 1607 HB Hem Tel: 0228-544484 / Fax: 0228-544651
Email: info@begraafplaatservice.nl

Gespecialiseerd in alles op de begraafplaats:

- * GRAFDELVEN
- * OP EN HERBEGRAVEN
- * RENOVATIE
- * GROENVOORZIENING
- * RUIMEN VAN GRAVEN
- * KNEKELPUTTEN
- * UITBREIDING
- * PADVERHARDINGEN

www.begraafplaatservice.nl

UITVAARTVERZORGING
A. DE JONG

sinds 1966 een vertrouwd gezicht voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliostraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU uitvaartverzekeringen

Monumentenwacht Noord-Holland

Bouwkundige inspecties en adviezen aan particulieren, ondernemingen, stichtingen en overheden over monumentale gebouwen in Noord-Holland

Beoordeling van offertes en prijsopgaven • Bereikbaarheids- en veiligheidsplannen

info@monumentenwacht Noord-Holland.nl
www.monumentenwacht Noord-Holland.nl

T: 075 6474588
F: 075 6474593
Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 79, 1520 AB Wormerveer

Bouwadvies Groot Holland

Zelfstandig onderdeel van de Monumentenwacht Noord-Holland. Wij zijn gespecialiseerd in:

- Aan- en verkoopkeuringen
- Meerjaren onderhoudsplannen
- Adviezen over vergunningen en subsidies
- Kostenramingen en begrotingen
- Begeleiding, toezicht en opleveringskeuringen
- Bestekken en werkschrijvingen

T: 075 6474586 F: 075 6474593
info@bouwadviesgroot Holland.nl

Veerdijk 32, 1531 MS Wormer
Postbus 379, 1520 AJ Wormerveer

URINE VERLIES? Weer zorgeloos actief genieten? Het kan met IncoSan!

Niet te onderscheiden van normaal ondergoed maar wel 100% veiligheid zonder inlegkruisje!

IncoSan slips zijn in meerdere modellen en kleuren verkrijgbaar. Naast deze slips ook oplossingen voor zwaarder urineverlies, matrasbeschermers.

Vul de bon in of bel voor een gratis brochure nr. 9074.

IncoSan
Incontinentie / ondergoed

IncoSan Nederland BV
Antwoordnr. 552, 1250 VB Laren
www.incosan.nl info@incosan.nl

0800-022 24 60
tellen tijdens kantooruren

Stuur mij, discreet in een blanco enveloppe, vrijblijvend de gratis brochure nr. 9074 over IncoSan-slips en andere producten.

Naam: Voornamen:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Tel./fax:

Stuur de compleet ingevulde bon zonder postzegel naar:
IncoSan Nederland BV Antwoordnummer 552, 1250 VB Laren (NH)

Adverteren in SamenKerk of in de Naamlijst van Bisdom Haarlem?

ACTA
UITGEVERSORGANISATIE

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

Geboekt

Bidden

De Eeuwige wacht veel meer op ons, dan wij op Hem.
Jurjen Beumer

Er zijn, dunkt me, nog heel wat mensen die bidden. Ook als ze zich niet meer 'kerks' voelen. Maar, denken ze allemaal wel eens na over wat bidden eigenlijk is? Wat het beoogt. Jurjen Beumer heeft zich intens met die vraag beziggehouden. Ik durf haast wel te beweren dat hij er dagelijks werk van maakt. Van dit meest intieme gesprek. Juist ook in zijn eigen leven. Hij vindt bidden een poging om het gesprek tussen ons binnen en buiten op gang te brengen. Hij ziet het als de zorg ervoor dat onze buitenkant van werken en ploeteren, van vrolijk zijn en een 'pluk de dag' niet onze binnenkant overspoelt. Bidden is dan een brug tussen innerlijk en uiterlijk leven. Heel nadrukkelijk komt naar voren dat de ontmoeting binnen het gebed niet van ons, maar van God uitgaat. Bidden is je eigen naam en je eigen geschiedenis toevertrouwen aan die ene Naam, op hoop van zegen. Gebed versterkt ons vermoeden dat de hulp van Elders zal moeten komen.

De leerschool van het gebed is het Onzevader
In dit boekje laat de auteur ons zien, dat er etappes zijn op de weg van gebed. En telkens wijst hij de lezer erop, hoezeer de Psalmen ons leren bidden. Beumer maakt de vergelijking met het leren zwemmen. 'Spring en vertrouw. God grijpt je hand, je komt vanzelf weer boven.' (blz. 70). Voor hem is het duidelijk: 'De overgave in het gebed, het loslaten van zaken die er niet toe doen en de sprong naar de Ander: het heeft een helende werking.' (blz. 76). Maar evenzeer geldt voor hem, dat we de Bijbelverhalen over wonderen in overdrachtelijke, dus niet letterlijke zin kunnen verstaan. Over gebedsgenezing spreekt hij dan ook heel voorzichtig. Misschien kom ik dien-aangaande wel heel ver met hem mee. Ik denk als ik bid, ook niet dat ik een wonder moet verwachten. Wat voor mij wel geldt, is het feit dat ik biddend om hulp voor mijzelf of anderen, de Geest

aanroep. Hem vraag ik, of Hij de mensen die anderen moeten helpen, misschien om beter te worden, wil inspireren om de goede weg daarheen te ontdekken.

'Bidden - het meest intieme gesprek' is een bijzonder boeiend boek. Het helpt de lezer op weg. Spoort hem aan (evenals Huub Oosterhuis dat doet) via de Psalmen in gebed te gaan. Het is oecumenisch van mentaliteit. Wat ik vanuit mijn hart nadrukkelijk naar voren wil brengen: Een boek als dit moet een mens niet voor zichzelf houden. Zelf heb ik het al een paar maal herlezen en geprobeerd er mee te werken. Maar het is me helemaal duidelijk geworden: dat laatste moet je in een kleine kring van mee-denkenenden doen. Wat kan dat bevrijdend, verlichtend werken!
Joke Forceville-van Rossum

Jurjen Beumer, *Bidden, het meest intieme gesprek*. Kampen, 2009, € 14,90

Handelwijzen van een herder

Een monumentaal werk heeft Jos Leenders geschreven: een 1.056 pagina's grote geschiedenis van de verhouding pastores en leken in het bisdom Haarlem in de negentiende eeuw. Zijn eigenlijke focus is de parochie in Hoorn (vanwege het rijke archief) en van daaruit West-Friesland, maar om zijn blik scherp te krijgen, heeft hij werkelijk het hele archief van het bisdom overhoop gehaald, zo lijkt het wel: zelden heb ik zo'n uitputtende beschrijving gezien van plaatselijke, parochiële verhoudingen en gebeurtenissen - ook uit plaatsen als Middelburg, Rotterdam en Gouda die toen nog bij het bisdom hoorden. Waar hij naar wil kijken is hoe de 'pastorale machtsrelatie' in de loop van de negentiende eeuw verschoof naar de pastoor en de kerk, en hoe de leken in die periode steeds minder vrije ruimte kregen om op een eigen manier hun religie te beleven. Aan het begin van deze periode was de kerk erg ongestructureerd en gingen leken, religieuzen en geestelijken hun eigen gang; de nuntius in Brussel had weinig mogelijkheden in te grijpen.

Maar dat veranderde met de oprichting van de bisdommen in 1853 en de regelgeving die volgde op het pastoraal concilie van 1865. Daardoor kregen de bisschoppen en de wereldheren steeds meer rechten en macht. Vanaf 1870 zijn de katholieken zo sterk gedisciplineerd dat er nauwelijks nog mogelijkheden zijn voor een eigen leken sfeer. Het boek staat vol met prachtige verhalen, die - omdat de auteur zo vroeg begint - vaak nog nauwelijks verteld zijn: het parochiekoor dat zich verzet tegen de pastoor, de pastoor die probeert liberale leken voor zich te winnen of uit te sluiten (of knarsetandend moet accepteren dat die hun eigen weg gaan), ouders die zich verzetten tegen het kerkelijk huwelijk van hun kinderen, de verborgen strijd tussen opgeleide leken die arts of notaris zijn en hun schamel opgeleide pastoor. Maar deze mooie verhalen komen nauwelijks tot hun recht door het ontbreken van een duidelijk kader en een overvloed aan uitleg. Als Leenders bijvoorbeeld schrijft over het kerkelijk huwelijk, begint hij ongeveer bij het Nieuwe Testament en behandelt hij alle liturgische, theologische en kerkrechtelijke aspecten, om uiteindelijk een paar verhalen te brengen die soms niet eens uit West-Friesland komen. Alleen deel 2 behandelt zijn thema, de pastorale machtsrelatie tussen leek en geestelijke, en dat ook uitstekend; in de delen over de pastoor, de sacramenten en de devoties komt de leek veel minder naar voren. Daardoor gebeurt precies het tegendeel van wat hij had willen voorkomen: de balans in dit mooie stukje kerkgeschiedenis slaat teveel door naar de kant van de derus.
Erik Sengers

Jos M.M. Leenders: *Zijn dit nu handelwijzen van een herder...!* Hollands katholicisme 1840-1920. Nijmegen: Valkhof Pers. ISBN 978 90 5625 251 9, € 45,00

Wie is geen vreemdeling?

Hoort wie klopt daar kinderen! Hoort wie klopt daar zachtjes tegen het raam? 'T is een vreemdeling zeker, die verdwaald is zeker! Doe gauw open en vraag naar zijn naam!

Speelt de zomerwarmte mij parten? Het is toch geen Sinterklaastijd? Is het bovendien wel verstandig om zomaar je deur open te maken voor een onbekende? Er lopen tegenwoordig zoveel vreemde types langs de straat!

Hoe wordt er in de bijbel over de vreemdeling gesproken? Net als in het Sinterklaasliedje? Kort gezegd: de ene vreemdeling is de andere niet. In Deuteronomium 10,19 horen wij: *Ook moet u de vreemdeling met liefde behandelen, want u bent zelf vreemdeling geweest in Egypte!* Jezus sluit zich hierbij aan in zijn afscheidsrede in Matteus 25: *Ik was een vreemdeling en jullie namen mij op!* (vers 35). Jezus had het als trouwe jood van geen vreemde. Aartsvader Abraham was hem al voorgegaan. In Genesis 18 worden drie vreemdelingen door hem gastvrij onthaald. Gelukkig maar, want blijken die drie mannen/engelen niet God zelf te zijn? Moeten wij in hun voetspoor ook altijd en overal vreemdelingen gastvrij onthalen? Het ligt wat ingewikkelder.

In de bijbel ontdek je dat je de vreemdeling die er ellendig aan toe is bijvoorbeeld verdwaald, moet opnemen. Denk maar aan de moeder met drie kleine kinderen, weggevlucht uit een oorlogsgebied, die om asiel vraagt in ons land. Niet voor niets schijnt het woord ellendig afkomstig te zijn van "elders landig" en heeft dus te maken met een vreemdeling die er slecht aan toe is. Betekent dit nu dat je als je de Bijbel wilt volgen het altijd moet opnemen voor vreemdelingen? Deze oproep houdt niet in dat je vreemdelingen allerlei rechten moet verlenen. Het is uitsluitend een vermaning tot de hartenlozen om iemand die het moeilijk heeft nabij te zijn. Wanneer de Schrift ons oproept om het op te nemen voor een vreemdeling wordt het hebreeuwse woord *ger* gebruikt. Het gaat dan om een vreemdeling die zijn plaats heeft gevonden of wil vinden te midden van de Israëlieten.

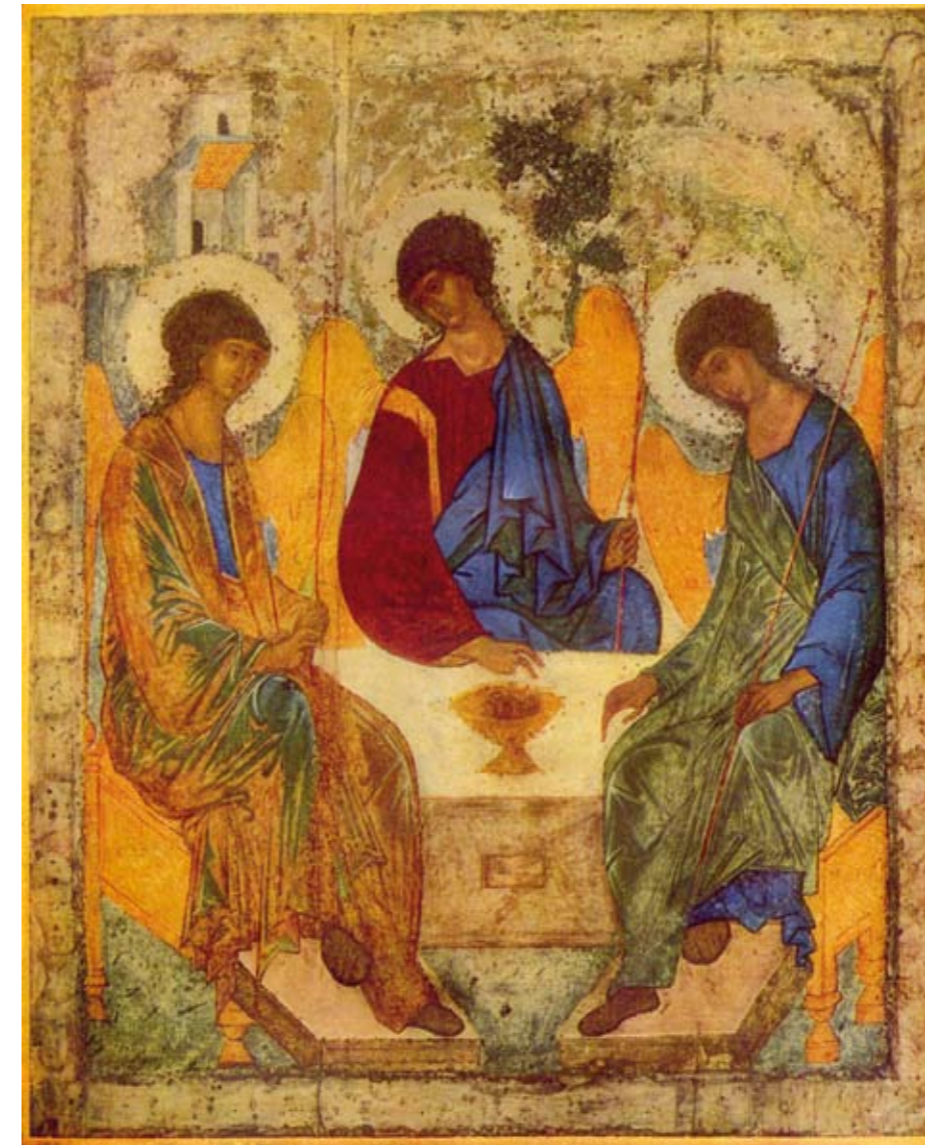
Op andere plekken in de Schrift wordt voor vreemdeling het woord *nochri* gebruikt. Dan gaat het om een vreemde, een buitenlander en is er sprake van afstand. Het boek Ezra waarschuwt zelfs om niet te trouwen met een buitenlandse vrouw. Wat is daar op tegen? Omdat toen die gemengde huwelijken leidden tot geloofsafval, afgoderij, vol machtswellust op economisch en seksueel gebied. Gelukkig vertelt de Schrift ook over dit soort vreemdelingen als Rachab en Ruth. Zij worden grote vrouwen in de geschiedenis van Israël, omdat zij duidelijk maken wat de kern en het meest waardevolle is van Israëls geloof. Duidelijk wordt dat een *nochri* gevaarlijk kan zijn voor je identiteit maar ook kan prikkelen, wakker schudden en stimuleren.

Denk maar aan de Amerikaan Kennedy die als hoogleraar aan de VU Nederlanders voortdurend leert kritisch naar zichzelf te kijken.

De derde soort vreemdeling is de *zar*. Dat is iemand die profiteert van je nederlaag en er op uit is om je onderuit te halen. Het zijn de buitenlandse criminelen die hier de boel komen bestelen en verzieken. Weg ermee! Niet voor niets wordt het woord *zar* in de Nieuwe Bijbelvertaling vertaald met *barbaar*. Hoed je voor dit soort lieden!

We merken: in de bijbel is de ene vreemdeling de andere niet en een vreemdeling kan je vijand worden maar ook een welkome gast.

Blijft staan dat de bijbel duidelijk maakt dat je je rechtvaardig moet gedragen ten opzichte van vreemdelingen omdat je zelf ook vreemdeling bent geweest. Dat is herkenbaar. Wie bij zichzelf te rade gaat komt er in veel gevallen achter dat je oma uit België kwam of je overgrootvader uit Duitsland. Toch voel je je nu op en top een Hollander. Het mooiste voorbeeld is wel ons koninklijk huis – symbool van de Nederlandse natie, maar hoeveel Nederlands bloed stroomt er nog door hun aderen? We leren dat de uitspraak *eigen volk eerst!* niet klopt, want we zijn allemaal medelanders! God maakt het ons duidelijk als Hij zegt: *Het land behoort mij toe en jullie zijn slechts vreemdelingen die bij mij te gast zijn!* (Leviticus 25, 23). Een hele radicale uitspraak die ieder bezit van

Vreemdelingen op bezoek bij Abraham (Genesis 18) Voorafbeelding van de Drie-eenheid Geschilderd door Andrei Rublov (15de eeuw) - Rusland

grond, delfstoffen en noem maar op relatieveert! Alles wat je hebt, heb je maar te leen gekregen! Er is nog een ander soort vreemdelingschap. Jezus is zo'n vreemdeling bij uitstek. Hij moet vluchten naar Egypte. Hij wordt zijn eigen dorp Nazareth uitgezet. Voortdurend zoekt hij contact met mensen die vreemd zijn, die niet geaccepteerd worden, er maar bij hangen. Hij neemt het voor ze op! Tegelijkertijd laat hij zich ook corrigeren door een buitenlandse, syrofenicische vrouw, die om genezing van haar dochtertje vraagt. Aanvankelijk weigert Jezus. Hij wil zijn redding beperken tot zijn eigen volk. Maar de vrouw houdt aan en Jezus bekeert zich. Het meisje wordt beter! Wonen overall nergens thuis, even thuis en bijna thuis zingen we in het bekende lied van Huub Oosterhuis. Bijna thuis tenslotte dus niet helemaal. Het geeft goed aan hoe je als volgeling van Jezus moet leven. Samen zijn we *mensen van de weg*.

Zo werden de eerste christenen genoemd. Je bent altijd een pelgrim. Dat woord komt van het Latijnse *peregrinus* en betekent vreemdeling. Steeds ben je onderweg. Nooit kun je zeggen: we zijn er! Hier ben ik de baas en alles wat er is, is van mij! Geen sprake van. Je hebt alles maar te leen gekregen van onze God. Zo trekken we door het leven – ook al verhuis je nooit – en werk je aan de komst van Gods hemel op aarde waar het goed is om te leven voor iedereen inclusief de verdwaalde vreemdeling die op het raam klopt. Die vreemdelingen omringen wij zonder meer met liefde. Zijn we het dikwijls niet zelf? En samen zingen we uit een nieuw vredeslied: *Vluchteling, je bent hier thuis, heel de wereld open huis! Vreemde vrouw wordt lieve zus, haat veranderd in een kus! Weet je wie je broer wilt zijn? Eén familie groot voor klein!*

Ko Schuurmans

Voor als het weer het toelaat: onze grote zomerpuzzel 2009. Wanneer u het kruiswoordraadsel hebt opgelost, vult u aan de onderzijde met behulp van de overeenkomstige nummers de oplossing in. Deze oplossing stuurt u naar:

Samen Kerk puzzelredactie,
T.a.v. mevrouw Petra Vermeer, Postbus 1053 2001 BB Haarlem.

Veel plezier!

Horizontaal:

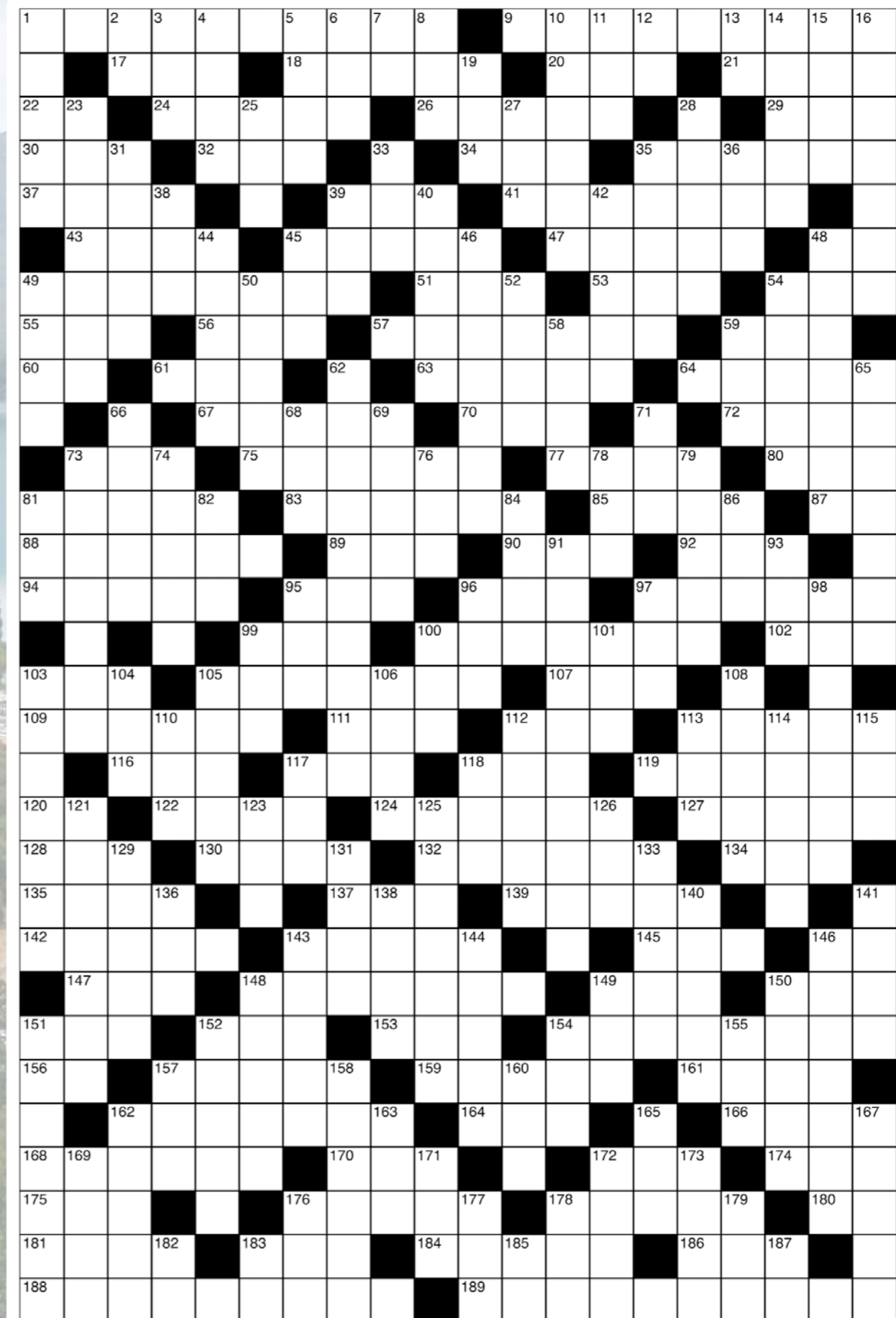
1. Deel v.h. jaar – 9. vakantiewoning – 17. dochter van Cadmus – 18. bot voor de hond – 20. nachtgewaad – 21. wandpilaster – 22. loofboom – 24. aanstonds – 26. bijbelpassage – 29. Europeaan – 30. gravure – 32. kever – 34. duw – 35. mohammedaanse schriftgeleerde – 37. knijpwerktuig – 39. dansfeest – 41. bitumen – 43. harde trap – 45. jaargetijde – 47. dichter – 48. waterstand – 49. kostbaar voorwerp – 51. plant – 53. schraal – 54. lust – 55. elasticiteit – 56. dronken – 57. timmeren – 59. vochtig – 60. zomerse lekkernij – 61. vrucht – 63. geliefde van Julia – 64. achterste stuk v.e. kanon – 67. driekroon – 70. boerderijdieren – 72. koortswerend middel – 73. loofboom – 75. afval van afgewerkte olie – 77. plukje – 80. Engelse jenever – 81. halfedelsteen – 83. lange rij – 85. geestdrift – 87. compactdisc – 88. kleine villa in Zwitserse stijl – 89. hemellichaam – 90. roem – 92. knaagdier – 94. tropisch eiland – 95. waterdier – 96. akelig – 97. secretaris – 99. pijn – 100. langdradige opsomming – 102. troefkaart – 103. klein vertrek – 105. zitplaats in een café – 107. zwemvogel – 109. Eskimokleding – 111. stapel – 112. deel v.e. hoofd – 113. omslagdoek – 116. varkenshok – 117. cijfer – 118. sporenplant – 119. korte (kinder)laars – 120. winters voertuig – 122. nagalm – 124. tuinhuisje – 127. test – 128. ton – 130. in een roes (o.a. van drugs) – 132. tijdelijk verblijf – 134. voorzetsel – 135. opgeld – 137. zangstem – 139. oliehoudend gewas – 142. onkruid – 143. gewelddadig mens – 145. meisjesspeelgoed – 146. persoonlijk vnw. – 147. Turkse eretitel – 148. feestartikel – 149. dop – 150. mannelijk dier – 151. truikraag – 152. agaatsteen – 153. vreemde munt – 154. zeer klein zwempakje – 156. bijwoord – 157. stamsymbool – 159. eetgerei – 161. wang – 162. bemoeial – 164. vlug – 166. schreeuw – 168. vorstenhuis – 170. strijdpard – 172. Tibetaans rund – 174. deel v.e. oor – 175. kunsttaal – 176. proefuitzending – 178. Franse schrijver – 180. rondhout – 181. draaikolk – 183. bekeuring – 184. schietwapen – 186. vruchtennat – 188. huiveren – 189. stadsregering.

Verticaal:

1. Transpiratie – 2. muziknoot – 3. loot – 4. zwart afzetsel bij branden – 5. putemmertje – 6. Engels bier – 7. thans – 8. aanwijzend vnw. – 10. treeplank – 11. insect – 12. voegwoord – 13. uitroep – 14. enig – 15. programmapunt – 16. hoofdengel – 19. hoofddekseel – 23. schouwburgang – 25. afgemat – 27. soort papegaai – 28. diagonaal weefsel – 31. roofvis – 33. oude vichtmaat – 35. muziektempel – 36. Europeaan – 38. scheepstouw – 39. kooppoging – 40. Hongaarse componist – 42. cowboyfeest – 44. pot – 45. dwaas – 46. middel om cosmetica te verwijderen – 48. beroemd passagiersschip dat is vergaan – 49. schrijfgerei – 50. steekschuim – 52. honingbij – 54. hoogst gelukkig – 58. spleet – 59. gril – 62. plantenziekte – 65. zomerschoeisel – 66. gebak – 68. indien – 69. vaarwel – 71. moment – 73. hijsen – 74. eiland in de Middellandse-Zee – 76. erfelijke factor – 78. grondsoort – 79. klucht – 81. uitroep – 82. gesteente – 84. kampeerverblijf – 86. grappenmaker – 91. gladmaken – 93. metaal – 95. afgelegen – 96. loofboom – 97. hengelsnoer – 98. klam – 99. gevaarlijke plek in het ijs – 100. strik – 101. kloosterlinge – 103. kampeervagen – 104. haarkrul – 105. computerterm – 106. keukengerei – 108. Engelse schaker – 110. strafwerktuig – 112. rijtuig – 113. zeepwater – 114. deel v.e. molecule – 115. moed – 117. kielwater – 118. laag – 121. schoonmaakgerei – 123. kramp v.h. middenrif – 125. ceremonie – 126. onderwijs – 129. naam – 131. muziekinstrument – 133. roven – 136. uitroep – 138. wig – 140. vogelverschrikker – 141. zomerkleding – 143. drijvend hotel – 144. radiotoestel zonder versterker – 146. op welke tijd – 148. zomervogeltje – 149. dikke boterham – 150. ondergrondse afvoerbuis – 151. kampeerterein – 152. vrouwelijke godheid – 154. snijwerktuig – 155. sleepnet – 157. golfterm – 158. zeemacht – 160. weg – 162. welvaart – 163. plezier – 165. waterkering – 167. prent – 169. bloedvat – 171. korte kous – 172. zomermaand – 173. bergmeubel – 176. klompje planten – 177. gedwee – 178. soort hond – 179. plaaggeest – 182. muziknoot – 183. beryllium – 185. voorzetsel – 187. familielid.

118	109	169	64	90	46	97	21	189	122	86	52	30	144	83
140	50	81	15	75	95	41	181							

Vakantiepuzzel

© Puzzeland

Tienerkamp Heiloo

Helaas, het tienerkamp in Heiloo is volgeboekt!
In het volgende nummer van Samen Kerk volgt een verslag.

Vernieuwde website jongbisdomhaarlem.nl

We willen je uitnodigen een kijkje te nemen op de vernieuwde website van het Jongerenpastoraat: www.jongbisdomhaarlem.nl. Heeft je groep of koor ook al een plaats op de site? Verder bevat de site zoals je van ons gewend bent nieuwtjes, de agenda en een heleboel informatie.

Tip I: bekijk en beluister ook de muziek die online staat! Er staat onder andere een groot aantal liederen uit de liederenbundel voor jongeren "Breng mij over grenzen" online.

Tip II: Lees en download de DiaconAction evaluatie krant van 2008.

Veel dank aan diegenen die aan de website hebben meegewerkt!

Jongerenreis naar Lourdes in herfstvakantie

De VNB (Verenigde Nederlandse Bedevaarten) organiseert in de herfstvakantie (17 tot en met 24 oktober a.s.) een reis voor kinderen, tieners en jongeren (0 - 35 jaar) naar de bekende bedevaartsplaats Lourdes. Via het Lourdeswerk van de parochie van Langedijk kunnen jongeren en hun begeleiders mee voor een aantrekkelijke prijs.

De reis is speciaal bedoeld voor kinderen, tieners en jongeren in de leeftijd van 0 tot 35 jaar. Enkele vieringen worden met de grote bedevaart meegedaan, daarnaast zijn er eigen vieringen en activiteiten met de jongeren. De VNB zorgt voor de geestelijke begeleiding van de reis. Vorig jaar namen landelijk 120 jongeren mee aan deze bedevaart. Het programma van de jongerenreis is te vinden op www.vnb.nl

Kosten van de reis zijn slechts € 450,00 inclusief vervoer, overnachting en maaltijden. Een eventuele annuleringsverzekering moet zelf afgesloten worden. Het vervoer is per bus, maar als er ruimte over is per trein. Jongeren kunnen zich individueel opgeven (begeleiding wordt verzorgd vanuit de VNB) of per groep met eigen begeleiders.

Voor meer informatie en aanmelding voor de reis: Peter van Diepen van het Lourdeswerk van de parochie Langedijk, peter@nettonebv.nl of telefoon 06-517 180 12.

Leiderschapstraining

Opnieuw wordt er een landelijke leiderschapstraining georganiseerd voor jongeren van 18-30 jaar. De training is bedoeld voor jongeren die actief zijn in het katholiek jongerenwerk of dat willen worden. De training beslaat drie weekenden in het seizoen 2009 -2010. De training wordt georganiseerd door Jong katholiek in samenwerking met xpand. Lees op www.jongbisdomhaarlem.nl meer over deze training en hoe je je kunt aanmelden.

Busvervoer naar de Katholieke Jongerendag (KJD).

Op zondag 8 november wordt opnieuw de Katholieke Jongerendag in Den Bosch gehouden. Dit jaar is het thema: *Durf te leven!* 2.000 tieners en jongeren bezochten vorig jaar deze dag. Vanuit ons bisdom zal er weer busvervoer geregeld worden. Ga je met een grote groep (vanaf 15 personen), dan kun je een opstapplaats aanvragen. Mail in dat geval naar info@jongbisdomhaarlem.nl

Taizé in Poznan

Van 29 december tot en met 2 januari wordt in Poznan (Polen) de jaarlijkse Europese ontmoeting van de gemeenschap van Taizé gehouden. Vanuit Nederland wordt er een busreis georganiseerd naar Polen voor jongeren van 16 t/m 35 jaar. De bus vertrekt op 28 december en komt weer terug op 3 januari. De kosten van de reis bedragen rond de 70 euro. Je overnacht in gastgezinnen in Poznan en omgeving of in scholen, kerken of sportzalen. Voor meer informatie en aanmelding (voor 1 december): www.taizeinnederland.nl

Beleef de unieke sfeer van gebed en saamhorigheid met tienduizenden andere Europese jongeren!

agenda

12-16 augustus

Tienerkamp in Heiloo - volgeboekt!

8 november

Katholieke Jongerendag - voor tieners en jongeren - in Den Bosch

20-22 november

DiaconAction

8 november

Katholieke Jongerendag

28 december 2009 -

3 januari 2010:

Europese Taizé ontmoeting in Poznan (Polen)

Voor meer informatie over activiteiten en het programma voor de rest van het seizoen, kijk op www.jongbisdomhaarlem.nl

Kijk voor meer informatie, activiteiten én nieuws op www.jongbisdomhaarlem.nl

Contactgegevens
Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam
Kruisweg 63
2011 LB Haarlem
(t) 023 511 26 35
(e) info@jongbisdomhaarlem.nl

Parochiecatechese: De glans van Gods woord

Najaar 2004 verscheen de brief over catechese De glans van Gods woord. De bisschoppen schetsten daarin de actuele situatie van de parochiecatechese en stelden enkele fundamentele vragen aan de catechetische werkers. Daarop kwamen veel reacties en antwoorden. Nu, vijf jaar later, heeft dit proces samen met de intuïties, ervaringen en theorievorming omtrent de parochiecatechese geleid tot een Oriëntatietekst voor de catechese. Een tekst die concrete antwoorden wil formuleren op de grote uitdagingen waarmee allen die bij de parochiecatechese betrokken zijn, worden geconfronteerd. Een tekst ook die de krijtlijnen wil trekken voor de catechese in de komende jaren en die alle participanten uitnodigt om deze om te zetten in plaatselijk beleid. Deze tekst wordt voor het eerst gepresenteerd tijdens een studiedag op 14 september 2009 van 10.30 uur tot 15.30 uur in Dijnselburg, Amersfoortseweg 10, Zeist. Mgr. De Jong opent de dag, waarna de presentatie van de tekst volg door Johan van der Vloet, gevolgd door enkele reflecties van onder andere Marcel Elsenaar, dekenaal catecheet dekenaat Amsterdam. Het middagprogramma bestaat uit workshops. U kunt zich inschrijven via oc@rkk.nl. U ontvangt dan t.z.t. verdere informatie en het gedetailleerde programma.

Priester uit Heerhugowaard promoveert met hoogste lof

Bart Putter, kerkjurist, priester van het bisdom Haarlem-Amsterdam, is gepromoveerd tot doctor in het Kerkelijk Recht aan de Pauselijke Universiteit van Lateranen in Rome. Dat gebeurde maandagochtend in de Aula van de Academische Senaat, in de schaduw van de Kathedrale Basiliek. Zijn dissertatie, geschreven in het Duits, behandelt de Collegialiteit van de Bisschoppen. Promotor was prof. Andrés Guttierrez DJ.

De promotiecommissie gaf zijn thesis en verdediging "de hoogste lof", "summa cum laude". Putter is verbonden aan het opleidingscentrum van het Bisdom Haarlem-Amsterdam, de Tiltenberg, als docent kerkelijk recht. De studie zal daar naar verwachting verschijnen in de reeks Tiltenberg Studies.

Bart Putter (31) werd geboren in Heerhugowaard. Hij is van de eerste lichting van de priesteropleiding in Vogelenzang. Hij liep stage in Zuid-Afrika en Peru, en was als stagiaire in Heemstede, in de parochie van O.L.Vrouw Tenhemelopneming werkzaam.

Mgr. Punt gaf hem de studieopdracht die hij nu dus met de hoogste lof heeft vervuld.

Nieuwe encycliek behandelt uitdagingen economische crisis

De langverwachte derde pauselijke encycliek van paus Benedictus XVI is op 7 juli in Rome voorgesteld. Ze draagt de titel: 'Caritas in veritate' of 'Liefde in waarheid'. De Nederlandse bisschoppen reageerden bij monde van de voorzitter van de conferentie, mgr. dr. A. van Luyn, verheugd op het verschijnen van de nieuwe encycliek die in deze tijd van financiële crisis en sociaal-economische achteruitgang niet alleen zeer actueel is, maar ook door de scherpe inhoudelijke analyse van groot belang is. De Nederlandse bisschoppen nemen zich voor om op basis van de encycliek in gesprek te gaan met de sociale partners in de Nederlandse samenleving, politici, werkgevers en werknemers. Tijdens de eerstvolgende bisschoppenconferentie in september zal de encycliek geagendeerd worden met het oog op de invulling van deze dialoog. De Nederlandse vertaling verschijnt volgende maand. *Caritas in veritate* is het vervolg op twee eerdere encyclieken. In 2006 verscheen *Deus caritas est* waarin een filosofische en theologische beschouwing gegeven werd over de liefde als het hart van het christelijk geloof. Een jaar later verscheen *Spe salvi* over de christelijke hoop. Een encycliek is een belangrijke pauselijke brief, waarin de paus zijn leergezag inzake geloof en zeden uitoefent. In de nieuwe encycliek verwijst de paus regelmatig naar *Populorum progressio*, de sociale encycliek van paus Paulus VI die op 26 maart 1967 verscheen. Paus Benedictus XVI schrijft over waarheid, liefde, gerechtigheid, globalisering, het bedrijfsleven, economische ethiek, anticonceptie en abortus, milieu, toerisme, technologie en andere onderwerpen. In een volgende aflevering van Samen Kerk komen we uitgebreid terug op dit belangrijke document.

ADRESWIJZIGING

J.P. de Jong diaken in de parochie H.Maria Sterre der Zee te Den Helder verhuist per 10 juli 2009 van Den Helder - Julianadorp naar de Wijdenes Spaansweg 58, 1764 GL Breezand Tel. 0223 - 52 12 52.

A.A.A. Koot pastoraal werker in Amsterdam Z.O. is per 15 juni 2009 verhuisd van de Smitstraat naar Millingenhof 218, 1106 KN Amsterdam Z.O. tel. 020 - 609 01 23 / 06 - 412 457 94.

Th.R. Metz, emeritus priester van het bisdom Haarlem-Amsterdam is per 3 juli 2009 verhuisd van de Lycklamaweg naar de Lepeltjesheide 69, 8471 WC Wolvega tel. 0561 - 79 75 80.

R.K. Parochiegemeenschap Bergen H.H. Petrus en Paulus/H. Benedictus behoort per 1 juli 2009 bij regio Alkmaar in plaats van bij de Regio Geestmerambacht.

meer personalia op pagina 31

De *Spreuken der Vaderen* bevat de belangrijkste joodse wijsheidsspreuken, die bovendien van groot belang zijn voor het Nieuwe Testament. Het is niet helemaal volgens de etiquette om een boekje aan te kondigen waarvan je zelf één van de auteurs bent, maar toch doe ik het graag. Het boekje wil de wijsheidsspreuken zó vertolken dat ieder mens ermee uit de voeten kan. Wijsheid is immers voor iedereen! Het begint al met de titel: *Spreuken over de fundamenten*, hebben we ervan gemaakt. Het Hebreeuws laat dat toe en het zijn ook spreuken over fundamenten van het leven: ontzag voor God, hoe te geven en te ontvangen, hoe leggen we rekenschap af over ons leven, wat is de juiste houding om het leven te leren?

Kostbaarheid

Een centraal thema van deze joodse spreuken en van de nauw verwante Bergrede, betreft het geven. Daarover het volgende. Als we iets cadeau krijgen, staan we voor een dilemma: moeten we kijken wat het is of niet? In sommige culturen legt men het geschenk liever weg, omdat het anders lijkt alsof je de waarde taxeert. Wij maken het juist liever open en zeggen dan: "Dat had je niet moeten doen." Toch staan we raar te kijken als de gulle gever vervolgens zegt: "Oké, dan niet, ik neem het wel weer mee". We willen graag het geschenk als kostbaarheid handhaven. Toch weten we ook dat we in een netwerk zitten van wederkerigheid: 'ik geef jou wat, want de vorige keer gaf je mij wat,

ik kom nu bij jou eten, want ik ben aan de beurt'. Is het waar dat elke gave eigenlijk een ruil is, zoals cynici als Freud, maar ook economen wel menen? Zou zelfs de religie daar niet aan ontsnappen: "Doe zonder iets terug te ontvangen.. en groot zal je loon zijn!"

Wat is werkelijk geven zonder iets terug te verlangen? Jezus zegt het zo: Laat uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet. Zo blijft je aalmoes in het verborgene. En jullie Vader, die in het verborgene ziet, zal je ervoor belonen.

Hoe doe je dat: zo geven met je ene hand, dat je andere hand het niet weet? Geven, alsof je niet geeft: goed doen zonder bijgedachte aan dat je je op de borst mag kloppen. Anders heb je je loon al gehad! Is de religie de overstijging van de economie van de ruil? Of is het toch ook een subtiele ruil? Het gaat om een paradox: *Antigonos zei: Wees niet als dienaren die hun meester dienen met het oog op een beloning, want dan dien je jezelf. Maar wees als dienaren die hun meester dienen zonder oogmerk van een beloning, want dat is ware liefde. En laat het ontzag voor de Allerhoogste je bezielen.*

Erkentelijkheid

De wil van God doen, is dus juist

niet handelen met het oog op loon! We hebben de nadruk gelegd op de vraag naar belangeloosheid, maar er kan nog een ander filosofisch probleem schuilen: als ik iets ontvang, ben ik de ander erkentelijkheid verschuldigd. Daarom geven sommige mensen weer razendsnel iets terug als ze een cadeau hebben gekregen, haast alsof ze een belediging hebben ontvangen die uitgewist moet worden. Daarover gaat de volgende spreuk die ook in verband met de kredietcrisis veelzeggend is: *Er zijn vier eigenschappen bij het geven aan een ander: Als je wilt geven, maar niet wilt dat anderen geven - je boze oog is gericht op wat de ander heeft.*

Het boeiende is natuurlijk dat degene die alleen zelf wil geven, maar niet wil dat anderen geven, een boos oog laat vallen op wat van anderen is. Er schuilt kennelijk een heimelijke trots in om zelf je voor anderen in te zetten, maar niet te willen dat anderen dat doen. U ziet, de bijna honderd spreuken in dit boekje bieden stof tot overpeinzen! ■

Marcel Poorthuis, Faculteit Katholieke Theologie te Utrecht

Marcel Poorthuis & Leo Mock, *Spreuken over de fundamenten*, uitgeverij Amphora 2009, € 15,00. Te bestellen bij de boekhandel of via leo@mock.nl.

Gastvrijheid in het warme Italië

In de zomer van 2007 reden mijn man en ik met de auto door het snikhete Italië. Op weg naar een klooster van een zusterorde waarin pas een vriendin van ons was ingetreden. We namen een route door een bergachtig gebied. Al snel werd ik misselijk van alle bochten en hoogteverschillen. Na een paar uur rijden ging het eigenlijk niet meer. Maar goed, we waren er bijna. Via google-earth wisten we waar we moesten zijn. Na heel wat zoeken kwamen wij op de juiste weg uit maar het nummer van het klooster bestond helaas niet.... Er stonden 2 huizen maar er was geen klooster in de omgeving te bekennen. We klopten aan bij een van de huisjes. Met handen, voeten en wat Engels vroegen wij de bewoonster waar het klooster lag. Helaas kon ze ons niet verder helpen. Het was heel heet in de auto en het water was bijna op. Wij reden terug naar het dorpje en vroegen in de kroeg nogmaals naar het klooster. Een Italiaan was zo vriendelijk en reed ons voor naar de plaats: dezelfde als eerder en verder wist hij het ook niet. Wat moesten wij nu? Een telefoonnummer hadden wij niet en 's avonds moesten wij voor 17:30 uur onze auto, in Rome, 60 km verder, ingeleverd hebben. Een stukje verder op de weg waar het klooster moest zijn was een café. Ook daar vroegen wij de weg. Weer werden wij naar de 2 huizen verwezen maar daarmee hield de hulp deze keer niet op. De man bracht ons van de weg af naar een oprit tussen de huizen en een wees ons een stuk verder naar beneden. Daar lag verscholen een derde huis. Het leek een gewoon woonhuis maar bij het aanbellen deed een zuster open!! Eindelijk wij hadden lang gezocht en het klooster gevonden. Wat een ontvangst stond er

voor ons klaar. Alle lekkernijen werden uit de kast gehaald en wij mochten kiezen wat wij wilden. Er waren zelfs oerhollandse stroopwafels; een verjaardagscadeau van een van de zusters, en die kregen wij aangeboden! Wat een gezellige middag hebben wij daar gehad en wat lekker: even niet in de warme auto maar in een koel huis. Hoewel we voor de meeste zusters een vreemdeling waren, werden we toch zo gastvrij ontvangen. Weer breekt de vakantie aan. Wij wensen u een zonnige vakantie, een goede reis naar de vakantiebestemming. Hopelijk komt u uitgerust en fris terug. Heerlijk zo'n periode in het vooruitzicht. Dat u allemaal zo ontvangen mag worden op uw vakantiebestemming als wij. ■

Wilma Groot, vrijwilligster
Afdeling Huwelijk en Gezin.

Familiedag 13 september

Het mooie bosrijke Vogelenzang is de locatie waar op 13 september de gezinsdag van dit jaar wordt gehouden. Een compleet verzorgde dag voor ouders en kinderen met als thema "relatie en communicatie".

Sprekers op de familiedag zijn Joris en Carolijn van Voorst tot Voorst. Zij zijn ouders van 5 kinderen in de leeftijd van 14 tot 22 jaar. Calolijn is psychologe en Joris is directeur van de stichting Kerk in Nood. Beiden zijn verantwoordelijk voor de Stichting kinder- en jeugdwerk Samuel. Zij zullen op de familiedag het thema uitdiepen.

Om 10 uur is er koffie of thee. Tijdens het uitgebreide kinder- en tiener-programma zullen de ouders

en de overige aanwezigen met het thema aan de slag kunnen gaan. Na de Eucharistieviering wordt er uitgebreid geluncht, waarbij er voldoende tijd is om met elkaar in gesprek te gaan en anderen te leren kennen. 's Middags is er o.a. een presentatie van de Wereldgezinsdagen in Mexico. Deze gezinsdagen vonden aan het begin dit jaar plaats en Arnold en Sonja van Berkel gingen er heen. Zij zullen hun ervaringen met ons delen. Het belooft een gezellige dag te worden met volop ruimte voor bezinning, aanbidding en tijd om met elkaar als echtpaar in gesprek te gaan. De dag wordt afgesloten met een barbecue. U kunt zich opgeven via www.hoeksteen.org, alwaar u ook meer informatie vindt. ■

Seminar Theologie van het Lichaam

Het wordt steeds duidelijker dat de Theologie van het Lichaam één van de meest invloedrijke catechese-cycli is geweest van de afgelopen decennia.

Maak nu in drie volledig verzorgde dagen kennis met de baanbrekende inzichten van Johannes Paulus II over de roeping van de mens, het huwelijk en de seksualiteit in een compleet nieuw licht.

De data van het seminar zijn:

- Zaterdag 10 oktober 2009
- Zaterdag 31 oktober 2009
- Zaterdag 28 november 2009

Alle dagen worden gehouden in de Tiltenberg, het opleidingsinstituut van het bisdom Haarlem, Zilkerduinweg 375, 2114 AM te Vogelenzang. U kunt zich aanmelden via de site www.hoeksteen.org. ■

Onbekende geschiedenis (33)

Enige tijd geleden werd een tweetal foto's aangeleverd bij de redactie van Samen Kerk, maar door wie en waarom is helaas niet bekend. Zo te zien zijn de opnames gemaakt tijdens een plechtige Eucharistieviering in de grote zaal van het Concertgebouw in Amsterdam. Op de achterzijde van de zwart-wit foto's staat een firmastempel van "Foto Sanders". Eén van beide foto's drukken we graag af in deze rubriek en hopen zo een antwoord te krijgen op de vraag bij welke gelegenheid de opname is gemaakt.

Graag uw reactie naar: Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem.
Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem.nl

Onbekende geschiedenis (32)

De door mevrouw Ria Limmen uit Purmerend toegestuurde foto's met portretten van voor haar onbekende priesters hebben drie oplossingen gekregen.

Foto 1. Mw. A. Koelemijer uit Spanbroek, dhr. W. Appelman uit Spanbroek en dhr. G. Schilder uit Schagen kwamen allen tot dezelfde naam. Het is Engelbertus Mathot, geboren te Boskoop op 21 augustus 1889 en priester gewijd op 9 augustus 1914. Achtereenvolgens was hij kapelaan in Boskoop, Quintshuil, Stompwijk, Krommenie, Leimuiden, Leiden, Hillegom, Noordwijkerhout, Monster en Haarlem. Op 22 april 1933 werd hij benoemd tot pastoor te Oud-Beijerland en op 21 november 1936 tot pastoor te Spanbroek. Hij overleed te Boskoop op 14 november 1947.

Foto 2. Er kwam één reactie en wel van mw. A.M.P. Vlaar-Hupkens uit Amsterdam. Zij vermoedt dat het Petrus Jacobus Marie Heskes is. Hij werd geboren te Hoorn op 8 januari 1900 en priester gewijd op 10 juni 1922.

Hij begon als kapelaan, te Velsen-Noord en Alphen aan den Rijn, maar werd in 1928 benoemd tot professor aan het Seminarie Warmond. Op 26 oktober 1940 werd hij rector van de Mariastichting in Haarlem. Zijn benoeming tot pastoor in de parochie van het Allerheiligst Sacrament te 's-Gravenhage volde op 11 januari 1947. Hij ging met emeritaat in 1962 en overleed te Vught op 27 februari 1986.

Foto 3. Ook hier is het dhr. W. Appelman uit Spanbroek die ons de juiste oplossing gaf. Het is Wilhelmus Johannes Slenders, geboren te Haarlem op 18 oktober 1877 en priester gewijd op 15 augustus 1902. Zijn eerste kapelaanbenoeming was in Voorschoten, daarna volgden Spierdijk, Gouda en Beverwijk. Op 10 januari 1920 werd hij benoemd tot pastoor te Ipendam, op 18 september 1926 tot pastoor te Spanbroek en tot slot op 19 juli 1930 tot pastoor te Ouderkerk aan de Amstel. Hier overleed hij ook op 5 september 1940.

Onbekende geschiedenis (31)

In de vorige editie van Samen Kerk noemden we al de reactie van onder meer de 90-jarige mevrouw G.J. Ramp-Berkhout uit Amsterdam. Graag wil zij nog even rechtzetten dat Pastoor Van de Laar werd binnengehaald in de "stad" Medemblik en niet in het "dorp" Medemblik. Waarvan akte!

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.